

OFFICERSTIDNINGEN

MEDLEMSTIDNING FÖR
OFFICERSFÖRBUNDET
NR 4 | 2016

SÄKBAT:

Protester mot insats- arbetstid

SIDAN 5

Få har sökt ny
grundutbildning

SIDAN 8

Försvarmakten
kan tvingas minska
förbandsreserven

SIDAN 7

ANALYS:

Matförsörjning
vid kris & krig

SIDAN 25

DRABANTKÅREN:

Ifrågasatt
perfektion

SIDAN 16

Foto: Lars Thulin

BASALT utvecklar och levererar säkra system och tjänster till myndigheter och företag inom samhällsviktig verksamhet.

BASALT

ARMOX[®]
PROTECTION PLATE

THE STEEL YOU WANT BETWEEN YOU AND RISK

Meet us at Eurosatory Hall 5, H328
Defence and Security Equipment
International Exhibition, 13-17 June, Paris
Or visit armoxplate.com to find out more.

SSAB

RBS15 MK3

THE POWER TO SUCCEED

The RBS15 Mk3 is the most advanced, long range, surface-to-surface missile system available on the market. It enables rapid reaction and high defence penetration in any scenario – from blue sea and littoral warfare to land attack missions.

You can rely on Saab's *thinking edge* to deliver pioneering, effective products and solutions that enhance your capabilities and give you the power to succeed.

www.saab.com

SAAB

En trend som måste brytas!

Det är mycket nu! Officersförbundet har uppmanat er medlemmar att mejla Försvarsmakten för att ge er syn på myndighetens planer på att ta 100 miljoner från våra ersättningar. Något sådant har förbundet aldrig gjort förut. Vi har aldrig behövt. Vi har haft en motpart som haft en egen vilja, men också en förmåga att lyssna. En motpart med en förståelse för att vi faktiskt också vill verksamhetens bästa.

Försvarsmakten försöker just nu ludda till sina budskap om de 100 miljonerna till att man vill flytta pengar mellan olika ersättningar. Fast det är inte det saken handlar om. Försvarsmakten vill plocka bort pengar ur avtalen och plocka bort ledighet utan att ge personalen ersättning för det. Det kan vi inte köpa.

Många av de mejl som förbundet fått – och det öppna brev som några medlemmar tog initiativ till och som skrevs under av 737 stycken – gör mig än mer stolt över att vara ordförande för Officersförbundet. Många kloka förslag, så lojala medarbetare och engagerade medlemmar.

Nu gäller det att vi försöker få Försvarsmakten att släppa detta förslag så att vi kan förhandla på riktigt igen utifrån de lagar och regler som gäller 2016.

Personalen måste få kosta

Officersförbundets långsiktiga mål är att Försvarsmakten ska ta till sig medlemmarnas syn och vara tydlig gentemot politikerna med att även när det kommer till personalen är budgeten underfinansierad. Vi vill att myndigheten offentligen ska våga stå för att det påverkar försvaret negativt. Det är inte bara materiel som kostar. Officersförbundet och Försvarsmakten

borde gå hand i hand i kampen för att få mer resurser även till personalen! Så är det inte idag, men så borde det bli. Vi borde vilja samma sak!

Delaktighet ger bättre beslut

Det är ett hårdnande klimat, inte bara på förhandlingssidan. När det gäller det som på fackföreningsspråk kallas samverkan, det vill säga att vi som anställda har möjlighet att få ge vår syn på beslut innan de fattas, i syfte att skapa bättre beslut, finns en ökad tendens till att vilja hålla de anställda utanför. Det är vissa befattningshavare, både på Högkvarteret och på diverse förband, som långsamt börjar vrida retoriken till att vi ska ”informas” inför beslut. Det vill säga inte få vara delaktiga i besluten på ett tidigt skede. Detta är en mycket oroande trend.

Under min tid som förbundsordförande har Officersförbundets medverkan i samverkan regelbundet gett Försvarsmakten en bättre organisation, bättre verksamhets säkerhet, bättre styrdokument och färre konflikter med facken, samt färre brott mot arbetsrätten.

Officersförbundet och dess medlemmar är mycket lojala med försvarets uppgifter och vill det bästa. Därmed inte sagt att vi alltid håller

Foto: Cecilia Larsson

med Försvarsmakten, men ur debatt – och ibland konfrontation – kommer starkare och bättre beslut som håller när det blåser. Vi får hoppas att den negativa trenden mellan oss och Försvarsmakten bryts. Ingen har något att vinna på den.

Det bästa du som medlem och anställd kan göra i dessa tider är att vara tydlig både med det som fungerar och det som inte gör det. Om du upplever problem med personalpolitiken, var öppen med det, så att förändringar kan ske innan ytterligare en kollega slutar.

STOCKHOLM, 30 MAJ 2016
LARS FRESKER, FÖRBUNDSORDFÖRANDE

> KANSLIET

Förbundsdirektör

Peter Löfvendahl
 Arbete: 08-440 83 56
 Mobil: 070-580 51 07
 peter.lofvendahl@officersforbundet.se

Kamrer Susanne Skäfte

Ombudsmän

Patrik Larsson, Conny Jansson
 Mikael Boox, Mikael Kenttälä
 Pelle Avelin, Fredrik Norén

Medlems- och försäkringsservice

Susanne Bredberg
 Carina Viklund

Förhandlingschef

Susanne Nyberg

Stf förhandlingschef

Kerstin Persson

Informations-, webb- och pressansvarig

Daniel Skoglund

Redaktör/kommunikatör

Josefin Owetz

Officersförbundets förtroendevalda revisorer

Jonas Holmgren
 Bengt Lundberg

Adress

Officersförbundet
 Box 5338, 102 47 Stockholm

Telefon

08-440 83 30

Fax

08-440 83 40

E-post

kansliet@officersforbundet.se

LEDARE

3 En trend som måste brytas!

NYHETER

- 5 Soldater jobbar helg för några tiotus i timmen
- 6 FOI söker erfarenheter av OXA-olyckor
- 7 FM kan tvingas minska förbandsreserven
- 8 Rekryteringen till ny grundutbildning går trögt
- 9 Sjöstridsskolan: Stabil första rekrytomgång
- 10 Svensk försvarsforskare till USA
- 11 1,4 miljarder ger mat i fyra år
- 12 FMV: Brist på kängor och gradbeteckningar
- 13 Prio tolererar inte databrister

REPORTAGE

14 Kamelherdens son slåss mot drönare

FÖRBANDSBESÖK

- 16 Drabanttjänst – påfrestande hedersuppdrag
- 22 Uppdraget där inget får gå fel

ANALYS

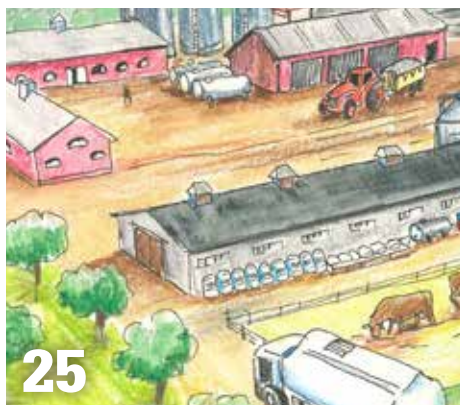
25 Finns det någon mat om det blir krig?

FÖRBUNDSNYTT

- 28 Försvarsmakten vill sänka dina ersättningar!
- 30 Officersförbundet svarar på påståenden
- 34 Bestrida semesterlönegarantiskulder
- 35 Möt Officersförbundet i Almedalen 2016

INSÄNDARE

- 36 Utan sammanhållning samordnas ingenting
- 38 Slutreplik The Combat Soldier
- 40 Utan personal stannar försvarsmakten
- 42 Silwer gräver efter guld i tunna plånböcker

> ”Det lär bli kvavt på slottet och uniformerna är varma som tusan. Under kungens sjuttioårsfirande stod vi still i flera timmar och då var många nära bristningsgränsen”

Korpral Jacob Johansson

> **PRESIDIUM**

FÖRBUNDSORDFÖRANDE:

Lars Fresker. Tel: 08-440 83 47,
Mobil: 0706-28 25 81
lars.fresker@officersforbundet.se

1. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Karl-Johan Boberg.
Mobil 076-104 86 30
karl-johan.boberg@officersforbundet.se

2. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Maria von Below. Tel: 0920-234 000
maria.vonbelow@officersforbundet.se

> **FRÅGOR**

Frågor kring medlemskap, medlemsuppgifter och försäkringar

Susanne Bredberg
Carina Viklund
08-440 83 30.
Telefontängt onsdagar och fredagar

Frågor kring löne- och anställningsvillkor, rättshjälp, facklig utbildning mm

Ombudsmän Medlemsstöd: 08-440 83 30

Frågor kring information, press och hemsida

Daniel Skoglund 08-440 83 49, 076-525 40 85

> **REDAKTION**

OMSLAGSBILD

Foto: Andreas Karlsson

**ANSVARIG UTGIVARE/
CHEFREDAKTÖR**

Daniel Skoglund 076-525 40 85
daniel.skoglund@officersforbundet.se

REPORTER

Linda Sundgren 070-820 39 88
linda.sundgren@officersforbundet.se

ADRESS

Förbundskansli/tidningsredaktion
Box 5338, 102 47 Stockholm
Besöksadress: Sturegatan 15

TELEFON

Växel 08-440 83 30

FAX

08-440 83 40

ANNONSER

Irmér Media AB, 08-742 10 08
info@irmermedia.com

Annons bokus senast 1 vecka före redaktionellt manusstopp.

LAYOUT

Produktionsdesign AB
www.produktionsdesign.se
info@produktionsdesign.se

TRYCK

Ljungbergs tryckeri,
Klippan

MANUSSTOPP

Officerstidningen
Nr 5, 16 augusti
Nr 6, 20 september

INSÄNDARE

Insändare som överskrider 3500 tecken inklusive blanksteg tas ej emot.

Eftertryck utan skriftligt tillstånd från redaktionen förbjuds.

Insändare skickas till:
info@officersforbundet.se

Soldater jobbar helg för några tiotimmar

På Livgardets säkerhetsbataljon jobbar soldater och officerare helg för några tiotimmar, utan att tjäna in semester eller rätt till vila.

– När man berättar det här för kompisar tror de knappt att det är sant, säger Martin. Det är verkligen helt bisarrt och man känner sig lurad och utnyttjad.

Bakgrunden till den låga ersättningen är tillämpningen av insatsarbetsavtalet. I det avtalet är ersättningen endast cirka 450 kronor per dygn och eftersom det går utanför vanlig arbetstid intjänas varken semester eller rätt till återhämtning.

Avtalet kom till för att Försvarsmakten skulle kunna hantera omfattande extraordinära händelser som inte går att förutse och då snabbt kunna aktivera personal. Men avtalet används även vid annan typ av verksamhet. För personalen på Livgardets säkerhetsbataljon rör det sig om hundratals arbetstimmar per person och år.

– Vi har ungefär tio insatsarbetshelger om året, säger Hugo. Vi ska göra 160 timmar per månad men med insatsarbetsdygnen blir det betydligt mer än så.

Martin instämmer

– Först jobbar man en vanlig arbetsvecka. Sedan kan det komma en helg med insatsdygn och därefter en normal arbetsvecka igen. Läger man dessutom till de vanliga övningsdygnen är man borta hemifrån nästan hälften av tiden utslaget på en tremånadersperiod. Det sliter, både fysiskt och socialt.

Inte rätt till vila

Eftersom insatsarbetsdygnet inte räknas som arbetstid har personalen inte rätt till den vila de automatiskt skulle fått om de istället gått på övertid eller övningsdygn. Martin och Hugo säger att deras närmaste befäl, som själva går på samma typ av avtal, gör vad de kan för att skapa tid för återhämtning.

– De försöker se till att man får sova en måndag eller tisdag efter en insatsvecka, säger Martin. Men då dras tid från det man tjänat in under ordinarie övnings-

dygn, trots att insatsarbetsavtalet inte tillåter det. Och det är inte alltid det går att få ledigt heller, det beror på vilken verksamhet som är planerad under veckan.

Martin, som är inne på sitt femte år i Försvarsmakten och har sambo och barn, har svårt att motivera sina arbetstider.

– Man kan inte ens säga att man i alla fall tjänar bra med pengar när man är borta. För min sambo är det nästan som att vara ensamstående och man ligger hela tiden back på skuldkontot gentemot familjen.

Kollegor som slutat

Martin och Hugo tycker att det hade varit stor skillnad om de hade fått skälig kompensation för den tid de lägger ner. Båda är i 25-årsåldern och trivs med sina arbetsuppgifter, men säger att det finns gränser för vad man kan stå ut med. Martin planerar att söka till officersprogrammet, att fortsätta som soldat ser han inte som något realistiskt alternativ.

– Man ska hålla ut åtta plus fyra år, men vem kan göra det med de här villkoren? Medan kompisarnas löner ökar från år till år stannar våra på 21 000, det går ju inte att leva på. Ibland undrar man om Försvarsmakten gör så här för att de egentligen bara vill ha 19-åringar som soldater, de kanske är lättare att ha att göra med.

Hugo är mer osäker på vad han vill göra framöver.

– Jag hade nog tänkt att stanna i

Både Martin och Hugo tycker det är självklart att ställa upp, men nuvarande villkor är helt orimliga, menar de.

försvaret ett tag till, men med tanke på den ersättning man får vet jag inte. Och nu när man pratar om att göra ännu fler försämringar känner jag mig jäkligt tveksam.

De har också kollegor som redan valt att sluta.

– Många har gjort det på grund av ersättningen, i alla fall delvis. Försvarsmakten säger att de har svårt att rekrytera, men de tar ju inte ens hand om den personal de har, säger Hugo.

Både Martin och Hugo är dock noga med att poängtera att deras kritik inte gäller avtalet om insatsarbets-tid som sådant. Att ställa upp när det verkligen krävs tycker de är en självklarhet.

– Jag har full förståelse för att försvaret måste kunna mobilisera och det finns inte på kartan att inte ställa upp om något händer. Men som det är nu utnyttjar de det, man känner sig lurad, säger Martin.

Hugo instämmer

– Ja, de använder avtalet felaktigt, det råder det ingen tvekan om. Och insatsdygnen är ofta planerade långt i förväg även om det ibland kan komma med kort varsel.

LINDA SUNDGREN

Fotnot: Hugo och Martin heter egentligen något annat.

Fotnot: Läs mer om Officersförbundets syn på personalens villkor på sidan 30–33.

Silwer: Höjd ersättning måste finansieras

Chefen för produktion, Anders Silwer, säger att avtalet om insatsarbets-tid inte är ändamåls-enligt i vår nya omvärld. Men han tillägger att höjda ersättningsnivåer först måste finansieras innan det kan bli ändring.

Anders Silwer är väl insatt i frågan om insatsarbets-tid. Han har under senare tid fått en rad mejl från anställda som berättat hur deras arbetssituation och villkor ser ut.

– Jag har full insikt i deras situation och jag håller med om att det är rimligt att vi gör en ändring i deras ersättning.

– Det är några få förband som gör mycket av insatserna, säkerhetsbataljonen och en transport- och ledningspluton på Trängregementet. Jag tror varken vi eller arbetstagarorganisationerna kunde förutse att omvärlden skulle förändras som den gjorde.

Prodchefen säger att han vill se

en mer likvärdig ersättning för övningsdygn och insatsarbetsdygn. Men övningsdygn är betydligt dyrare och pengarna till de ökade kostnaderna måste tas någon annanstans ifrån.

– Det här en förhandlingsfråga och vi är mitt inne i den processen. Den viktiga signalen i sammanhanget är att vi är överens om att något måste göras, men någon tidsplan går inte att sätta ut.

LINDA SUNDGREN

Information om olyckor med oexploderad ammunition (OXA) finns inte sammanställd, utan är spridd mellan många olika aktörer. Bilden visar en oexploderad 20

FOI söker erfarenheter av OXA-o

FOI söker erfarenheter av olyckor mer oexploderad ammunition (OXA) i Sverige under perioden 1900–2016. De har precis inlett ett projekt som ska bedöma risker med att öppna tidigare skjutfält för allmänheten. Beställare är Fortifikationsverket.

– Vi måste få in mer erfarenheter för att kunna göra en ordentlig riskbedömningsmodell. Olyckor har förekommit, men mer vet vi inte, säger Patrik Blomander, ansvarig på Fortifikationsverket.

I nuläget har FOI hittat fem olyckor med OXA, det vill säga av incidenter med odetonerade granater eller andra former av blindgångare, mellan 1941 till 1993 och man vill att allmänheten ska höra av sig. Olyckor har antingen inte

rapporterats alls, eller rapporterats i dagsmedia, till polisen, försvaret eller endast dokumenterats av sjukvården.

– Även om du röjer ett område från oexploderad ammunition kommer du aldrig att hitta allt. Det innebär att det finns en kvardröjande risk, men utan kännedom om frekvens finns det inget att luta sig mot, säger Patrik Blomander.

Sedan kommer FOI även att titta på själva känsligheten hos olika typer av äldre OXA.

– Vi har sett ett behov av detta efter ett pilotprojekt vi genomfört i

Falun under 2013 till 2014 då vi röjde ett tidigare skjutfält. Där fick vi bra värden på vad det kan innebära i tid och

pengar att röja sådana här områden, men de kvardröjande effekterna har vi för lite erfarenhet av, säger Patrik Blomander.

Ida Johansson är förste forskare på FOI och ansvarig för kartläggningen.

– Vi är precis i starten av projektet och behöver alla exempel på faktiska incidenter

med OXA som skett.

Nästa projekt för Fortverket är

röjning av en del av Bynäset, ett tidigare flygmål i Östersund. Östersundsposten rapporterade senast åttonde maj i år att området redan idag nyttjas av invånarna i hög grad trots att området fortfarande rymmer mycket OXA. Det politiska trycket på att få området röjt är stort.

– Det är ett jätteproblem, även generellt, att folk inte respekterar varningsskyltarna. Vårt mål i Östersund är att röja en strandremsa. Vi skulle helst sett att det var Försvarsmaktens personal som gjorde det, men de har inte resurser.

Istället kommer vi att få kontraktera någon civil minröjningsfirma, säger Patrik Blomander.

DANIEL SKOGLUND

”Även om du röjer ett område från oexploderad ammunition kommer du aldrig att hitta allt.”

> NOTISER

RYSKT SPANINGSFLYGPLAN BRÖT MOT FLYGTILLSTÅND

Ett ryskt spanings- och forskningsflygplan av typen M-55 Geophysica (Natobenämning: Mystic-B) som var i Sverige under perioden 23 mars till 15 april bröt mot sitt diplomatiska till-

stånd, rapporterade Dagens nyheter den 19 maj. Flygplanet var i Sverige i syfte att vara plattform för ett antal internationella forskare inom ett EU-finansierat projekt, men planet följde

inte det erhållna flygtillståndet. Efter någon veckas diplomatisk process, mellan Sverige och Ryssland, lämnade flygplanet svenskt luftrum. (DS)

TELESABOTAGE I VÄST

På söndagskvällen den 15 maj kollapsade en av nätföretaget Teracom's master i Häglared efter sabotage. Därefter upptäcktes ytterligare ett sabotage mot en teleanläggning i

millimeters automatkanonprojektil.

lyckor i Sverige

FAKTA: Efterlysning OXA-tips

Känner du till incidenter där oexploderad ammunition – OXA – varit inblandad? FOI, Totalförsvarets Forskningsinstitut, genomför en studie i syfte att utvärdera risker i samband med OXA. I studien ingår en kartläggning av tidigare incidenter. Hittills har fem incidenter med personskador som följd kommit till FOI:s kännedom:

930517 1 skadad. Sexårig pojke påträffade föremål under promenad på Stora Rävholmen, Göteborg. Pojkens farmor och farfar sa åt honom att slänga bort den och den exploderade då han gjorde det. Okänd OXA, eventuell tändsats.

480226 2 skadade. En värnpliktig plockade med sig OXA från övningsområde till förläggning. Vid senare tillfälle, med omkring sju närvarande, plockade han fram den och ställde den på en byrå i sitt logement då den exploderade. Blåhäll, Gotland. Troligen 37 millimeter pansarvärnsprojektil.

440229 1 skadad. En värnpliktig tog med sig en OXA från skjutfältet i Blåhäll, Gotland, för att ha som souvenir. Han bestämde sig för att montera isär den och tände på innehållet i projektilkroppen som då exploderade. 7,5 centimeter projektil.

420409 2 skadade. Två barn, 6 respektive 7 år, kom över vad som tros ha varit handgranat-OXA vid övningsområde. En OXA exploderade och ena barnet skadades kritiskt. Gotland.

410823 1 omkommen och 1 skadad. En person fingrade på en OXA och den briserade. Personen omkom och en person i närheten skadades lindrigt. Blåhäll, Gotland. Okänd projektil.

Känner du till ytterligare incidenter? Hör av dig till FOI på oxa@foi.se

Foto: Daniel Klintholm - FM

Försvarmakten kan tvingas minska förbandsreserven

I senaste försvarsbeslutet gavs Försvarmakten uppgiften att utveckla förbandsreservens fyra bataljoner. Nu kan försvaret istället tvingas att dra ner på reserven istället. Anledningen: Materielbrist.

– I samband med att vi skapade FM org NY (försvarmaktens nya organisation som trädde i kraft 1 januari i år och ska vara klar 1 januari i år och ska vara klar 2018) har vi ändrat nyttjandet av materiel. Vi har bland annat använt materiel ur förbandsreserven, speciellt stridsvagnar, säger Jonny Lindfors, på Försvarmaktens produktionsstab.

Reserven ska bemannas
Förbandsreserven skapades i försvarsbeslutet 2009 och består av materiel för fyra bataljoner. När beslutet fattades uppgav Försvarmakten att det gav en merkostnad om 100 miljoner per år att lagervålla materielen. Pengarna togs

inom befintlig budget, från anslaget för internationella insatser.

I Försvarsbeslutet förra året 2015 beslutades att förbandsreserven också ska vara bemannad av totalförsvarspliktig personal som inte tas i anspråk av krigsförbanden.

– I samband med ÖB:s avvägningsbeslut i höst är avsikten att besluta om omfattningen på förbandsreserven, säger Jonny Lindfors.

I vilken mån förbandsreserven eventuellt kan tvingas minskas är ännu inte klart. I beredningen ingår att bedöma behov och möjligheter avseende materiel och personal, men även vilken infrastruktur, som exempelvis övnings- och skjutfält, som skulle krävas för utbildning av reserven vid en aktivering.

Beredskapskraven för förbandsreserven har sedan den skapades 2009 legat på en låg nivå. Den ska senast tre år efter beslut – och efter att extrapengar tillförts – kunna lösa nationella försvarsuppgifter.

DANIEL SKOGLUND

SVERIGE

området. Händelserna har lett till en förnyad debatt om beredskap och säkerhet för totalförsvarsviktig infrastruktur. Polisutredning av sabotaget pågår. (DS)

1 500 DELTOG I ÅRETS VÅRELD

24 till 30 maj genomfördes årets upplaga av övning Våreld. Under övningen övade armén anfall, försvar och fördröjningsstrid. I år deltog cirka 1 500 personer från 11 olika förband

i övningen. Övningen genomfördes i huvudsak på Skövde övnings- och skjutfält men delvis även på civil mark i området Skövde, Tibro, Timmersdala, Tidån, Karlsborg, Tidaholm och

Falköping. Skjutning skedde på övnings- och skjutfältet. Civil mark nyttjades i huvudsak för förläggning- och förflyttningar. (DS)

Enligt planerna ska 3 200 rekryter utbildas i år på den nya, längre, grundutbildningen.

Rekryteringen till ny grundutbildning går trögt

Hittills i år har cirka 550 rekryter ryckt in till den nya längre militära grundutbildningen (GU). Ytterligare cirka 1 400 har antagits, men ännu står 1 250 av årets 3 200 rekrytplatser tomma.

Det är lättast att rekrytera till utbildningar inriktade mot kontinuerlig tjänstgöring, därefter kommer platser mot tidvis tjänstgöring, mest svårrekryterat är utbildning riktad mot Hemvärnet.

– Vi har haft svårt att fylla Norrlandsinrycket i slutet av juni, sannolikt på grund av att det ligger för nära skolavslutningarna, ungdomarna vill hålla alternativen öppna,

säger Peter Tagesson, Försvarsmaktens rekryteringssamordnare.

För att korta tiden mellan ansökan och inryck är deadline för att söka till respektive inryck endast tre veckor innan utbildningen drar igång. Just nu är drygt 50 procent av platserna till höstens och sommarens GU-inryck bemannade, men förhoppningen är att det ska komma en ansökningspuckel inför deadline.

För få kokkar i soppan

Materielfrågan har diskuterats och Försvarsmakten har sett det som prioriterat att GU-rekryterna får en så god materieltilldelning som möjligt.

– Det råder ingen materielbrist i så motto att vi tvingats stoppa något inryck, men det är fullt möjligt att enstaka persedlar kommer att saknas. Kängor var en stor fråga tidigare, men där har beslut tagits att dela ut den nyare, dyrare, marschkänga 08, säger Peter Tagesson

Som Officerstidningen redan rapporterat finns det problem att rekrytera till vissa inriktningar. Den beridna högvakten har fortsatt rekryteringsproblem, likaså kokkar till flottan och mekanikerinriktningar.

– Bland de sökande till GU med inriktning mot officer är det fortfarande så att många sökande inte klarar testerna. I år är det några

procent fler som inte klarar det än tidigare, säger Peter Tagesson.

På de utbildningsomgångar som redan dragit igång ser Försvarsmakten att avhoppet hittills är lägre. Tidigare var avhoppet från GMU 15 procent. De första GU-omgångarna i år har haft avhopp på 10 procent. Tidigare var det också cirka 20 procent som inte valde att ta anställning efter GMU:n. Avhoppsfrekvensen mellan GMU och GU inom den nya grundutbildningen ligger hittills endast på några procent. Dessa siffror baserar sig på ett fåtal individer, varför Försvarsmakten varnar för att dra några större slutsatser från dem.

DANIEL SKOGLUND

> NOTISER

YTTERLIGARE EN SVENSK-FINSK ÖVNING GENOMFÖRD

Under perioden 16 till 26 maj genomfördes den svenskfinska övningen Swe-FinEx. Övningen är en del i uppsättandet av den gemensamma sjöstyrka som ska vara upp-

satt 2017 och ha full operativ kapacitet 2023. Sverige deltog med cirka 600 personer. Finland deltog med ungefär 250 personer. Både ubåtar, ytstrids-, minröj- och stödfartyg samt

helikoptrar, spanings- och jaktflyg deltog i övningen som i huvudsak genomfördes i vattnen kring Gotland. (DS)

SAAB VISADE UPP FÖR

Den 18 maj visades det nya stridsflygplanet Gripen E upp för första gången på Saab i Linköping. Enligt nuvarande plan ska jungfruflygningen genomföras senare i år. Första leve-

Sjöstridsskolan: Stabil första rekrytomgång

Den första rekrytomgången till den nya grundutbildningen ryckte in i våras och de första muckar snart.

På Sjöstridsskolan är erfarenheterna positiva, även om det finns problem.

– Svårt att generalisera. Varje gäng är ju unikt, men vi hade senare avhopp på vårens rekrytkull än snittet. Men avhoppet var av giltigt förfall, någon kom in på juristutbildning, någon fick en anhörig som blev svårt sjuk. Två hoppade av för att de hade missförstått TRM (totalförsvarets rekryteringsmyndighet) vad de sökt till, säger Max Johansson, GU-kompanichef på Sjöstridsskolan.

Han säger att GU-omgången var ett bra gäng, mogna och trevliga. Det enda smolket i bägaren har varit materielen.

– Materielen är en historia för sig. Det är pinsamt att vi inte kan dela ut vettigt materiel. Det blir en förtroendefråga för Försvarsmakten. Det här är ungdomar och de är snabba till beslut och nöjer sig inte med halvbra lösningar, säger Max Johansson.

Kvinnor i kläm

Framförallt har det varit materielen för de kvinnliga rekryterna som varit bristfällig: Trosor som skaver och sport-BH:ar som inte funkar. Rekryterna i årets första omgång fick inte ut den nya kängan utan fick gå i den svarta djungelkängan

med ovanländer som inte står emot regn.

– Sedan behövs det en ny stridsväst. Speciellt en för dem som har mindre omfång på överkroppen, vilket oftast innebär kvinnor. Sedan vet vi bakgrunden. Den beställda klarade inte IR-testerna på sluttampen, men oavsett förklaring är det inte bra att vi inte kan få ut korrekt materiel, säger Max Johansson.

Sjöstridsskolan har fått besked om att nya kängor ska delas ut till nästa inryck. Däremot är det inte klart om de är klara till vecka 32 då rekryterna kommer på informationshelg.

– Det har funkat jättebra för oss att ha informationshelger några

veckor innan inryck. Rekryterna får prova att sova ett natt på logement, träffa sina befäl och se verksamheten. Vi vill helst dela ut kängorna då, för att rekryterna ska få en chans att gå in dem. Sedan får de problem med fötter och benhinnor i alla fall, eftersom de är så ovana vid att ha rejäla skor på fötterna, men omfånget minskar. Jag hoppas att vi kommer att kunna dela ut dem, säger Max Johansson.

I Karlskrona har man också brist på mössmärken och andra grad- och tjänstegrenstecken, vilket Max Johansson uppfattar som olyckligt, då det gör det svårt för rekryterna att klä sig korrekt.

DANIEL SKOGLUND

GU NY och KFÖ delar på materiel i Skövde

Materielsituationen på FM-Logs stödenhet (NSE Väst) i Skövde är ansträngd. Men man räknar med att kunna lösa ut både inrycket till den nya grundutbildningen i vecka 30 samt den Krigsförbandsövning (KFÖ) som är planerad dessförinnan.

– Vi har ungefär 120 tidvisa-soldater inryckande till KFÖ. De får nyttja materiel som ska gå till GU:n, vårda den efter avslutad övning, lämna in varefter den kommer att delas ut till de GU-inryckande, säger Anders Eriksson, chef för NSE Väst.

Både Trängregementet och P4 i Skövde samt K3 i Karlsborg har

Foto: FM

rekrytinryck samtidigt. Anders Eriksson berättar att man var oroad tidigare, men efter att ha fått stöd från Försvarsmaktens central-lager i Arboga och även grävt i gömmorna hos sina olika servicecenter ute på enheterna lyckats få ihop det som krävs. Den stora

frågan var kängor, vilket löstes efter att Högkvarteret fattade beslut om att tilldela den nya marschkängan.

Budskapet har tydligen nått ut till de ansvariga på förbanden.

– Det besked jag fått är att rekryterna ska få ut utrustnings-

kortet för rekryter och att de får komplettera med övrig materiel under befattningsutbildning. Jag hoppas att det kommer att bli så, säger Anders Johansson, GU-skvadronchef på K3.

På K3 rycker de gruppchefer-uttagna in vecka 30 och övriga soldater vecka 38. I nuläget är 36 procent av GU-platserna fyllda.

– Erfarenheten från andra förband verkar vara att platserna fylls upp närmare inryck och jag tycker mig se sådana tecken. Platserna på vecka 30 har börjat fyllas upp nu och jag hoppas det blir samma sak för vecka 38, säger Anders Johansson.

DANIEL SKOGLUND

STA GRIPEN E

ransen av flygplan till försvaret ska ske 2019, enligt SAAB. Den nya modellen ska vara i operativ drift 2023. (DS)

GLADANS BESÄTTNING BELÖNAD FÖR SJÖRÄDDNINGSSINSTAS

Natten den 25 november 2015 undsatte besättningen på marinens skonerter, HMS Gladan, en nödställd tysk segelbåt i farvattnen norr om Kap Verde. Segelbåten hade legat

och drivit i fyra dygn utan roder och med vatteninträngning. I samarbete med en räddningsbåt från Kap Verde kunde haveristen slutligen bogseras iland. Den 18 maj belönades Gladans

besättning av Stiftelsen Sveriges sjömanshus för sin insats och fick ta emot 20000 kronor till fartygets fritidskassa. (LS)

Skarpa tester med åtgärdat röjdykar-system i plan

Förra året stoppades ett röjdykarsystem efter upprepade fall av dykarsjuka. Sedan dess har omfattande tester genomförts och till midsommar planeras det åtgärdade systemet att prövas under verkliga förhållanden i havet utanför Skredsvik.

Efter flera fall av tryckfallssjuka, så kallad dykarsjuka, stoppades användningen av röjdykarsystem 10 OMD förra året (se OT nr 8-2015). Under hösten och vintern har ett stort antal tester genomförts på dyk- och navalmedicins (DNC) anläggning i Karlskrona för att försöka ringa in problemet. Jerry Lindén, ansvarig för DNC:s tryckkamaranläggning, säger att apparaten nu har justerats utifrån testresultaten.

30 år gammal teknik

– Maskinen är till stor del baserad på 30 år gammal teknik från föregångaren DCSC, samtidigt som våra dykare blivit mer professionella i sitt uppträdande. De dyker längre, lugnare och med mindre ventilation vilket gör att vi fått anpassa tekniken för att den ska fungera som tänkt.

– Dessutom har några tekniska ändringar gjorts för att säkerställa att dykarna alltid har rätt gassammansättning och att eventuella fel upptäcks under förberedelserna inför en dykning.

Nu pågår kontroller för att säkerställa att vidtagna åtgärder inte krockar med några militära krav. I juni hoppas man kunna testa systemet skarpt utanför Skredsvik på västkusten.

– Går allt som det ska har vi systemet på plats till hösten, säger Jerry Lindén. **LINDA SUNDGREN**

Foto: Woody Paschall - TT

Svenska forskare har sällan möjlighet att genomföra fältstudier ombord på fartyg i krigszoner.

Svensk försvarsforskare till USA

Joakim Dahlman på Chalmers tekniska högskola har fått en gästprofessur på amerikanska marinens universitet i Kalifornien. Han ska bidra med kompetens inom medicin och psykologi kopplat till förmåga, områden som amerikanska försvaret visar allt större intresse för.

Efter deltagande i flera internationella forskningsprojekt har försvarsforskaren, Joakim Dahlman, erbjudits en tjänst på Naval postgraduate school (NPS) i Monterey, USA. Meningen är att han ska tillföra kunskap inom medicin och psykologi med koppling till mänskliga prestationsförmågor.

Fältstudier i krigszoner

– Det handlar bland annat om sömn och vakenhet, farmakologi

och vår förmåga att fatta beslut och prestera i extrema miljöer, som i arktiska och subtropiska klimat. Amerikanerna har inte sysslat så mycket med det här tidigare, men nu vill de stärka sin profil inom dessa områden. De är också mycket intresserade av jämförande studier mellan USA och Sverige, säger Joakim Dahlman.

För egen del räknar han med att få nyttiga kontakter och erfarenheter med hem.

Icke Natoland

– Amerikanerna utför till stor del sina fältstudier ombord på örlogsfartyg i krigszoner, något man som svensk forskare nästan aldrig har möjlighet till.

NPS bedriver forskning och utbildning inom marinen. Svenska officerare har varit där och studerat regelbundet, men Joakim Dahl-

”De är också mycket intresserade av jämförande studier mellan USA och Sverige”

man har genom National research council (motsvarande Vetenskapsrådet) fått en anställning som forskare.

– När man kommer från ett icke Natoland är det betydligt svårare än för dem i medlemsländer att få den här typen av tjänster. Jag räknar med att vara där mellan ett och två år och kommer under tiden att vara tjänstledig från Chalmers.

LINDA SUNDGREN

> NOTISER

JENS NYKVIST NY MARINCHEF

Den fjärde maj fick marinen en ny chef, kommandör Jens Nykvist. Nykvist har en lång karriär inom marinen bakom

sig och var senast chef för första ubåtsflottiljen. Han har även tjänstgjort på Högkvarteret, deltagit i inter-

nationella insatser och läst vid Naval war college i Newport, USA. I samband med att han tillträdde som

marinchef utnämndes han till konteramiral. Nykvist efterträdde Jan Thörnqvist, numera insatschef. (LS)

1,4 miljarder ger mat i fyra år

Försvaret har slutit ett nytt avtal för restauranger, städning och vaktmästeri. Värdet är två miljarder över fyra år med start första februari 2017. I norra Sverige är ännu inget avtal klart efter att den upphandlingen överklagats.

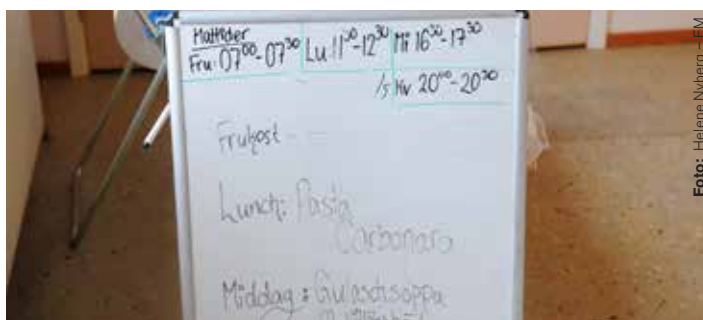
– Idag finns det 5 olika avtal som nu ersätts med ett enda, säger Mats Borg, strategisk inköpare på FMV och ansvarig för upphandlingen.

Samhall AB vann upphandlingen inom område Mitt, Syd och Väst. Fazer Food Services AB är underleverantör till dem när det gäller restaurangverksamhet och är den firma som de flesta kommer att möta i lunchmatsalen. För Högkvarteret är det Förenade Service AB som vunnit kontraktet. Avtalen är värda sammanlagt två miljarder, av det står 1,4 miljarder för kostnaden för förplägnad.

Det nuvarande avtalet ska bli billigare för Försvarmakten, enligt FMV. I det nya avtalet kommer leverantörerna att få betala ett fast pris per portion, sedan kommer man att få särfakturerade fasta kostnader som lokalhyra.

– De hyr ju ändå lokalerna direkt av Fortifikationsverket så vi kan lika gärna ersätta den kostnaden rakt av. Då kan bolagen få konkurrera med priset på själva tjänsten och inte sådana saker som ändå är lika för alla, säger Mats Borg.

För den som köper sin lunch på

Äta bör man annars dörr man.

förbanden är tanken att priset inte ska förändras jämfört med idag.

– Avtalets tanke är att upphandla måltider till de som har fria måltider. För de som betalar ska pris-sättningen följa skatteverkets förmånsnivå, i år är det 88 kronor för en lunch. Blir det lägre kommer lunchen bli en skattepliktig förmån, blir det högre kommer personalen att gå någon annanstans, säger Mats Borg.

Större evenemang

En kritik som framkommit mot nuvarande avtalet är att det, vid behov, begränsar möjligheten att ta in andra firmor för catering vid större evenemang som flottiljens- eller regementets dag.

– Vi har jättebra mat, så grundtjänsterna funkar, men leverantören har inte haft förmåga att hantera våra flottildagar. De har inte kapacitet eller erfarenhet av att hantera 50 000 pers på en gräsplan. När vi har påtalat bristerna har vi inte fått

välja någon annan leverantör, säger Jan Möller, vid staben på en av flygunderhållsenheterna på F7.

Ytterligare en sak som Möller är kritisk mot är att de frivilliga försvarsorganisationerna förbjudits att ha egna försäljningsställen där de erbjuder våfflor eller ärtsoppa till besökare.

– När vi arrangerat flygdag på Malmen i Linköping har vi fått avstyra frivilligorganisationerna från att sälja våfflor. I avtalet förbjuds andra än den upphandlade firmen att sälja på området. Det känns också fel. Vi borde skriva in i avtalet att våra egna ska få visa vad de kan, säger Jan Möller.

Här kan det nya avtalet erbjuda en viss mån av ökad handlingsfrihet, menar Borg. En annan leverantör kan tas in, men då krävs att den upphandlade inte kan eller vill ta på sig uppdraget.

– Vi måste fråga den upphandlade leverantören först, men vi måste inte absolut nyttja dem, det kan

finnas fall då andra lösningar kan vara motiverade, säger Mats Borg.

Men problemet med frivilliga försvarsorganisationer som vill genomföra servering ska vara löst i det nya avtalet.

– Den mat vi lagar under sådana evenemang, får vi servera. Det ser jag inget hinder för, säger Mats Borg

Inte köpa på stan

För den som vill köpa in någon dagligvara till kompaniet eller liknande, är man fortfarande tvungen att köpa det via den upphandlade leverantören. I det nuvarande avtalet har det ibland uppfattats som ett orimligt påslag jämfört med att ta bilen och handla på kvitto från den lokala handlaren.

– Det handlar om en myndighets pengar. Ska vi köpa nåt måste det upphandlas i konkurrens, så man kan inte bara åka ut på stan. En förändring till nästa år är att vi får tillgång direkt till underleverantörens sortiment och får köpa med ett lågt påslag från grossistprislisan. Det borde bli billigare då det här handlar om stora aktörer som köper in stora volymer, säger Mats Borg.

Även öppettiderna i restaurangerna är något som FMV mottagit synpunkter på från flera förband och i framtiden ska öppettiderna kunna anpassas. Vidare ställer det nya avtalet hårdare miljökrav.

DANIEL SKOGLUND

Brister i marinen ska åtgärdas

De omfattande problem som uppdagats inom marin teknisk tjänst ska nu omhändertas. Det slås fast i ett direktiv från Prod marin.

Redan 2014 konstaterades att det fanns allvarliga brister rörande teknisk tjänst i militär sjöfart. Under våren 2015 genomfördes en undersökning för att ringa in problemen och rapportförfattaren identifiera-

de ett 40-tal brister som presenterades tillsammans med 165 åtgärdsförslag (se Officerstidningen nr 3–2016). I april i år kom Prod marin med ett direktiv om att bristerna ska avhjälpas. Uppdraget om-

fattar också att utarbeta förslag till ny text för arbetsorganisation, Prod arbo, avseende fördelning av uppgifter rörande teknisk tjänst. Senast i april 2017 ska åtgärdsarbetet slutredovisas. LINDA SUNDGREN

SVERIGE DELTAR I BALTOPS FÖR TJUGOFJÄRDE GÅNGEN

3 till 18 juni genomförs återigen den multinationella Nato-övningen Baltops. I år är det 24:e gången som Sverige

deltar. Försvarmakten deltar med en amfibiebataljon, en korvett, en ubåt och sex Jas-flygplan. Totalt ingår cirka

6 000 personer från 17 nationer i övningen. Övningen leds av USA med stabsstöd från Nato och genomförs i

år till havs i Östersjön och på strandnära områden längs Sveriges, Danmarks och Polens kuster. (DS)

Foto: Mattias Nurmela - FMV

Kängor är en av försvarets största materielbrister just nu.

FMV: Brist på kängor och gradbeteckningar

FMV har i år börjat upphandla större volymer för utökade lager och kunna förhindra kontinuerlig brist på grundläggande personlig utrustning. Fast än har det inte slagit igenom och just nu är det brist på kängor samt grad- och tjänstebeteckningar.

– Läget avseende kängor är besvärligt. Det pågår upphandling och vi hoppas att den går i lås så att vi kan få leveranser med start under senhösten, säger John-Erik Jensen, chefsingenjör på FMV med funktionsansvar för personlig utrustning.

Personal kommer att få kängor tilldelade för den klimatzon de

tjänstgör i. Vinterkängor delas i nuläget ut vid vinterutbildning samt vid förband i norra Sverige. Vid kommande leverans är vinterkängor prioriterat. Rekryter till den nya grundutbildningen är prioriterade vid kommande inryckningar, efter beslut från Högkvarteret, och kommer att tilldelas marschkänga 08.

Tjänstetecken

Rörande fältuniformer är det FMV:s uppfattning att det inte är någon brist i nuläget, bortsett från fältmössor.

– Däremot är tjänstetecken ett stort problem, säger John-Erik Jensen.

Tjänstetecken och gradbeteck-

ningar är ganska komplexa system och det handlar om flera hundra olika tecken. FMV och Försvarsmakten har bytt lagerhållningssystem från Lift till Prio vilket gör att man inte riktigt vet hur många som finns i lager, utöver att det är brist på vissa.

– Vi har upphandlat invävda och broderade tjänstetecken med leveranser till sommaren. Vad gäller metalltecken räknar vi med att upphandlingen blir klar först i höst, säger John-Erik Jensen.

Försvarsmakten och FMV är inte nöjda med att de ständigt uppkommande bristerna på personlig materiel varför FMV under 2016 ändrat metod vid inköp.

– Nu anskaffar vi så att vi har

säkerhetsnivåer på våra lager. Under 2016 kommer vi att ha det tufft, men vi hoppas kunna lyckas under 2017, säger John-Erik Jensen.

Ändringen bör inte ge några större ekonomiska merkostnader sett över tid då det handlar om att anskaffa samma mängd, men i större och färre beställningar.

– Vårt mål är att ha tillräckligt på hyllorna så att det ska räcka i minst ett år. Det är vad vi behöver för att kunna klara oss under det år som ett överklagande som mest brukar kunna försena leveranserna, säger John-Erik Jensen.

DANIEL SKOGLUND

> NOTISER

VARANNAN AKADEMIKER SKIPPAR LUNCHEN

Hälften av alla akademiker drar in på lunchen för att få tiden att räcka till. Lika många arbetar över eller tar med sig jobbet hem. Det visar en kart-

läggning som akademikerförbundet Saco presenterar inom kort.

Uppgifterna är hämtade från Arbetsmiljöverket och enligt dem

råder en omfattande obalans mellan uppgifter och resurser bland personal med akademisk utbildning. Även om majoriteten (78 procent) upplever att

de har meningsfulla arbetsuppgifter är stressen och det gränslösa arbetslivet där arbete och fritid flyter samman, tärnande. (LS)

Utrullningen av Prio fortsätter

Prio tolererar inte databrister

På grund av kvalitetsbrister i materieldata går flytten av logistikhanteringen till Prio långsammare än väntat. Chefen Prodflug Prio förväntar sig dock att deadline för logistikflytten hålls.

På Valborgsmässoafton 2015 påbörjades utrullningen av logistiken i Prio. Införandet sker regionvis där område norr var först ut och i maj i år kopplades även område väst på. Men alla materiel förs inte över till det nya systemet. När den första etappen genomfördes uppdagades att materieldatan hade stora brister och därmed inte fungerade på ett bra sätt i Prio. Nu försöker man åtgärda och kvalitetssäkra informationen innan materielen överförs.

– I det gamla systemet, Lift, kunde man hantera materiel trots

vissa brister i datan. Om något inte stämmer i Prio skapas automatiskt ett felmeddelande i flödet som måste omhändertas innan man kan gå vidare, säger Patrik Dovskog, chef Prodflug Prio.

Det här innebär att man inledningsvis endast överför visst materiel, som är kvalitets-säkrad.

Frågelåda

– I norr började vi med tio system och en viss mängdmateriel och i november fick de ytterligare 140 tekniska system. Men det är fortfarande hundra system som inte är införda och det kommer de förmodligen inte att bli förrän utrull-

ningen till de sista förbanden startar under vecka åtta nästa år.

De Prioproblem som uppstår hos dem längst ut på linan anmäls till

”Det är fortfarande hundra system som inte är införda”

FM-Tis service-desk. Rena IT-ärenden hanterar FM-Tis på egen hand medan övriga frågor skickas vidare till Prodflug Prio där en så kallad extraordinär support inrättats.

– Den består av en särskild frågelåda dit man kan vända sig och få hjälp. Det kan exempelvis vara ett fordon som enligt Prio inte får flyttas på grund av körförbud trots att det inte har körförbud. Kanske är det något formulär som behöver fyllas i eller också har fel uppgifter matats in. Då kan vi åtgärda det.

Vi har också i snitt tolv personer ute på förbanden från avdelningen som kan ge stöd på plats.

Sedan årsskiftet är projekt Prio avslutat och ansvaret för systemet har införlivats i den normala linjeorganisationen, fördelat på respektive område. Men det, säger Patrik Dovskog, är inget som den enskilde användaren ska märka något av.

– Däremot har vi haft ett antal områden där man varit osäker på vem som har ansvaret. I höstas dök det upp flera sådana frågor, men nu har det lugnat ner sig.

Den 30 juni nästa år ska samtliga delar i Prio vara införda.

– Det är min bestämda uppfattning att vi ska hålla det datumet. I dagsläget finns det inget som tyder på att det inte skulle bli så, säger Patrik Dovskog.

LINDA SUNDGREN

Panasonic BUSINESS

Panasonic Toughbook och Toughpad

Utvecklade för att prestera – oavsett utmaning

Extrem hetta eller kyla. Spöregn, snöfall eller strålning solsken. Sand, lera, berg och dalar. Militära trupper kan befinna sig i de allra tuffaste miljöer – därför måste verktygen de har med sig klara detta. Panasonics sortiment av stryktåliga plattor och datorer klarar att prestera under förutsättningar där andra ger upp. Utvecklade för att vara tåliga inifrån och ut är enheterna redo för varje uppdrag och är den självklara partnern för försvaret.

Upptäck vad våra enheter kan göra för dig.

Ring 08-680 26 00

Mejla toughbook.nordic@eu.panasonic.com

Besök www.toughbook.eu

Toughpad FZ-B2, FZ-M1 och FZ-G1 med Intel® Core™ i5 vPro™-processorteknik. Toughbook CF-20 med Intel® Core™ m5 vPro™-processorteknik.

TOUGHBOOK

TOUGHPAD

Intel, logotypen Intel, Intel Core, Intel vPro, Core Inside och vPro Inside är varumärken som tillhör Intel Corporation i USA och andra länder.

KAMELHERDENS SON

slåss mot

DRÖNARE I TYSKLAND

Modern krigföring med drönare, global kommunikation och ökad civil jurisdiktion på traditionellt militära arenor skapar helt nya situationer. Något som inte minst Tyskland får uppleva just nu i fallet där sonen till en somalisk kamelherde står i juridisk strid mot Tyskland och USA.

DET HÄR FALLET liknar det omöjliga utgångsläget som färaherden David hade mot jätten Goliat i Bibeln. En kamelherdes son går till strid mot den amerikanska insatsen av drönare i Afrika, som dödade hans pappa. Han anklagar både USA och Tyskland för att kommunikationen ska ha gått via den amerikanska basen i tyska Ramstein.

– Enligt vår uppfattning är det fråga om mord, kommenterar somaliernas tyske advokat Eberhard Kempf.

En somalisk kamelherde i femtioårsåldern vallar sina djur omkring 6 mil sydväst om Mogadishu. Det är den 24 februari år 2012 när plötsligt en raket från en US-amerikansk drönare attackerar. Den spränger ett fordon med misstänkta terrorister i närheten i bitar, men den sliter också kamelherden i två stycken och dödar sex av hans kameler.

I HÖSTAS LÄMNADEN dödade somaliernas son in sina anklagelse-skrifter och nu, fyra år efter incidenten, har den tyska riksåklagaren meddelat att han anser att det är ett straffrättsligt och inte ett folkrättsligt fall. Därmed ska inte riksåklagaren utan de regionala åklagarmyndigheterna i Zweibrücken och Stuttgart i år pröva den stämningsansökan som riktas mot all personal på de inblandade US-amerikanska centralerna på tysk mark. Alla processkostnader bekostas av människorättsorganisationen Open Society Justice Initiative i New York, som har gett i uppdrag åt tre tyska jurister att föra somaliernas talan. Dessa arbetar gratis eller billigt i utvalda internationella människorättsärenden.

EN AV DE MEST erfarna advokaterna är Eberhard Kempf i Frankfurt. Han och kollegorna har valt att också stämma den tyska staten, företrädd av försvarsminister Ursula von der Leyen. Eftersom försvarsdepartementet fortfarande har sin central i Bonn var det förvaltningsdomstolen i Köln beslutade i ärendet i april. Anklagelsen löd att Tyskland inte har uppfyllt sin kontrollplikt av det som sker på tysk mark. En militärbas är inget utländskt territorium, som en ambassad, argumenterar advokaterna.

– Vi hävdar att Tyskland vet att drönarinsatserna i Somalia, Jemen och Pakistan inte vore tekniskt möjliga att genomföra utan att använda basen i Ramstein, säger Kempf. Ändå har vårt land inte gjort någonting för att förhindra dödandet.

Advokaterna vill dessutom föra en mordprocess mot alla som arbetade under insatsen och deras chefer. Dels finns det medarbetare på basen Ramstein, som ligger ungefär 15 mil sydväst om Frankfurt am Main. Dels sitter en ledningsgrupp för alla amerikanska humanitära och militära insatser i Afrika (Africom) i Kelley Barracks i Stuttgart-Möhringen.

KAMELHERDENS DÖD BETRAKTAS som en klassisk vådabekämpning (collateral damage). Beroende på om man betraktar händelsen som en del av ett krig eller inte, är det olika lagrum som ska användas för att bedöma eventuella straff. I krig straffas generellt inte dödande - det täcks av folkrätten, men om dödandet sker utanför ett krig ska gärningsmannen dömas enligt vanlig straffrätt.

– Drönarangreppet i Somalia var ingen handling i en beväpnad konflikt, anser Kempf.

– Och under sådana omständigheter får jag inte döda en person, även om jag vet att det är en terrorist. Lika lite får andra civilpersoner råka illa ut, för att de råkar vara i närheten.

OFFICIELLT HAR USA inte medgivit att Ramstein används i kommunikationen mellan drönarpiloten i USA och drönare på andra kontinenter. Men tekniker säger att det på grund av jordens krökning och för att det tar tid för bilder och signaler att komma fram inte vore möjligt att ge order om att utlösa raketer mot ett mål, om allt skulle styras direkt från USA. Det behövs en relästation i Europa eller på motsvarande longitud för att kunna agera. Avhop-pade amerikanska militärer har också vittnat om tillvägagångssättet, den kändaste är drönarpiloten Brandon Bryan. Han har i flera intervjuer sedan tre år tillbaka berättat om hur han satt i Nevada, i New Mexico och styrde raketer i Afghanistan och Irak. Han skildrar också reläets centrala funktion i Ramstein. Av allt att döma kommer drönarnas bilder via satellit till Ramstein och utvärderas där. I USA styr piloten och löser ut raketer.

Ett journalistiskt samarbete mellan tidningen Süddeutsche Zeitung och public service-kanalen NDR i norra Tyskland uppdragade genom uppgifter från tyska hantverkare på Ramstein och offentliga handlingar i kongressen i Washington att pengar hade beviljats för att utrusta Ramstein med en relästation för det här ändamålet.

Gör en amerikansk relästation i Tyskland landet till medansvarigt i USAs drönarkrigföring? Frågan ställs i tysk domstol.

TYSKLANDS OFFICIELLA HÅLLNING är att man inte känner till någon otillbörlig amerikansk användning av militärbaserna i landet. På en rak fråga från den tyska regeringen om Ramstein används vid drönarinsatserna i Afrika, Mellanöstern och Asien ska USA ha svarat att basen inte har använts "to launch" insatserna. Det kan betyda initiera, starta eller styra. Tyskland har inte brytt sig om att reda ut vad som verkligen menades utan nöjde sig med att amerikanerna inte medgav att Ramstein skulle ha någon betydelse i drönarkrigen.

– Det här är både politiskt och rättsligt ett spännande fall, anser domaren Rita Zimmermann-Rohde vid förvaltningsdomstolen i Köln.

I domstolens beslut konstaterar juristerna att kamelherdens son i Somalia inte är berättigad att stämma den tyska staten. Här har de säkerligen tagit hänsyn till utslaget i högsta förvaltningsdomstolen några veckor tidigare. I det målet hade en fredsaktivist som

bor granne med militärbasen i Ramstein uttryckt sin oro för att terrorister skulle kunna hämnas på USA, genom att slå till mot militärbasen i Tyskland. Alltså borde Tyskland inte tillåta ett drönarkrig utförs från sitt territorium, argumenterar grannen. Den potentiella faran var dock inte tillräcklig för att stämna den tyska staten, ansåg Bundesverwaltungsgericht i Leipzig. Därmed var mannen obehörig att lämna in en stämningsansökan.

I det somaliska fallet säger förvaltningsdomstolen bland annat att ingen i tredje land kan åberopa skydd enligt tysk grundlag, på grund av att Tyskland har upplåtit mark åt en främmande makt, som sedan eventuellt använder basen för att angripa ett tredje land. Advokaten Eberhard Kempf har överklagat domen till nästa instans. Om somaliern i slutändan har bättre chanser än tre jemeniter, som förde en liknande process, är ovisst (se artikel intill).

ANNIKA ELLER

Jemeniter överklagar tysk ansvarsdom

I ett tidigare fall har tre jemeniter anklagat Förbundsrepubliken Tyskland för att ha låtit USA använda basen på tyska Ramstein för att kunna manövrera sina drönare. De förlorade släktingar vid en drönarattack i Jemen 2012 och sponsras av den internationella människorättsorganisationen Reprieve och tyska ECCHR (European Center for Constitutional and Human Rights).

I maj 2015 kom domen i första instans. Den slår å ena sidan fast att Tyskland är ansvarigt för de insatser som landet tillåter utföras från tysk mark, även om dessa kränker de mänskliga rättigheterna enligt den egna författningen. Det gäller även om skadan inträffar utomlands, och även om någon annan stat har utfört handlingen, vilket är en sensation i sig. Å andra sidan slog förvaltningsdom-

stolen fast att det var tillräckligt att bara fråga den amerikanska regeringen. Om USA då inte meddelar att Ramstein har någon krigsteknisk betydelse har den tyska regeringen redan uppfyllt sin kontrollplikt.

Jemeniterna har överklagat till överförvaltningsdomstolen i Münster, som ska avgöra fallet i år.

–Vi förväntar oss att domstolen bedömer spelrummet för förbundsregeringens utrikespolitiska handlande lite snävare, säger advokaten Andreas Schüller, som är koordinator för avdelningen internationella brott och ansvarigheter, hos ECCHR.

Samtidigt för jemeniterna en process mot Barack Obama och ansvariga inom försvarssektorn i USA.

ANNIKA ELLER

DRABANTTJÄNST

– *påfrestande hedersuppdrag*

Text: Linda Sundgren **Foto:** Andreas Karlsson

Drabanttjänst är ett hedersuppdrag som endast får tilldelas soldater vid Livgardets livbataljon. Men de timslånga vakterna i tunga uniformer frestar på och kräver noggrannhet och uthållighet.

”**JÄKLAR VAD VARMT** det är, det rinner redan”, säger någon.

”Det är lugnt, bara 18 timmar kvar”, kommenterar en annan med ett snett leende.

Det är trångt och kvavt i högvaktsflygelns dagrum där de 24 drabanterna samlats iförda Karl XI sämskskinnsuniform och knähöga läderstövlar. Om bara några minuter är det dags att marschera upp till västra valvet för att invänta kungafamiljen och deras besök, Chiles president Michelle Bachelet. Drabantchef Löjtnant Oskar Bolin vänder sig mot soldaterna och höjer rösten.

”Kontrollera varandras utrustning en gång till innan vi går ut. Kragen ska vikas ner över harnesken och se till att värjans gehäng inte hänger ner som en snopp framtill.”

”Jag har bara en sporre, den andra är

trasig”, säger en soldat.

”Då tar du av den och går utan”, svarar Oskar Bolin och tillägger. ”Glöm inte att vätska upp innan vi går ut.”

Klockan är snart elva på förmiddagen, men redan 07.30 stod drabanterna uppställda på Livgardets kaserngård tillsammans med övriga soldater som deltar i dagens ceremoni. Eftersom de flesta har erfarenhet från kungens 70-årsfirande för en dryg vecka sedan, hade Oskar Bolin inte planerat för så mycket exercis denna morgon. Men en soldat har blivit sjuk och hans inhoppare har aldrig gått drabantvakt tidigare.

– **LYFT BENEN HÖGT** och sätt sedan ner foten bestämt, säger Oskar Bolin som står framför truppen och demonstrerar rörelsen. Hela fotbladet ska ner i marken.

De börjar marschera längs kaserngården. I höjd med stallet stannar de.

– Är det någon som har en mobil? frågar Oskar Bolin.

En soldat längst bak i ledet plockar fram en lur ur fickan och räcker över. Drabantchefen trycker fram en metronomfunktion innan exercisen fortsätter. Han håller upp telefonen och tittar på displayen.

– Nu går vi i helt rätt takt, meddelar han.

Drabantmarschen skiljer sig från traditionell marsch. Benen lyfts i nästan 90 graders vinkel och man rör sig med 80 steg per minut istället för 108, som är normal marschtakt. Efter ytterligare

en stunds exercerande, inklusive upp och ner i trapphus, är Oskar Bolin nöjd. Drabanterna släpps iväg till en tidig lunch och trots att klockan bara är kvart över nio slår man sig ner i matsalen med potatis och köttbullar. Korpral Jacob Johansson är 23 år och har nyligen avslutat sin gruppbefälsutbildning. Det här är hans fjärde drabanttjänst.

– **DET GÄLLER ATT** äta när man kan, man vet aldrig när man får något nästa gång, säger han.

Men särskilt nervös är jag inte. Den oro för att göra fel som man kände de första gångerna har försvunnit, vilket är bra. Då kan man fokusera mer på uppgiften och det höjer stridsvärdet.

Men han inser också att det här troligen kommer att bli ett ganska påfrestande uppdrag. Inte minst med tanke på att meteorologerna spått att den här tisdagen ska bli årets hittills varmaste dag med temperaturer runt 25 grader.

– Det lär bli kvavt på slottet och uniformerna är varma som tusan. Under kungens sjuttioårsfirande stod vi still i flera timmar och då var många nära bristningsgränsen, säger han.

Ändå har han ingenting emot den här sortens uppgifter. Hans första kontakt med Försvarsmakten var som frivillig trumslagare i hemvärnets musikkår i Kungsängen och han säger att han gärna fortsätter i det här spåret.

– Jag tycker om ceremoniella uppdrag. Som drabanter är vi kungens personliga livvakter och det är mäktigt att komma så nära alla kungligheter.

Han slänger ett öga på armbandsuret.

– Men nu måste jag gå och packa ihop mina grejer. Vi åker snart.

TILL DRABANTTJÄNST UTNÄMNS 24 soldater bland Livgardets kavallerister tillsammans med en chef med minst löjtnants grad. Uppdraget rullar mellan de fyra skytteplutonerna vid bataljonen som bevarar kavalleritraditionerna och den utpekade plutonen har till uppgift att välja ut lämpade individer.

– Drabanttjänst är det mest ärofyllda uppdrag vi har och vi försöker välja ut soldater som på något sätt utmärkt sig i tjänst, säger Oskar Bolin. Men man måste också passa i uniformen och de längsta och kortaste går bort. Man kan heller inte vara för storbystad, då passar inte harnesken, och är man för smal över axlarna blir uniformen ett tält. Helst ska man vara en och åttio och väga sjuttiofem kilo för att utrustningen ska sitta riktigt bra.

– Men kravet att chefen ska vara en taktisk officer med minst löjtnants grad beror på tradition, fortsätter han. Kompetensen hade vi klarat även på lägre grader.

Bussfärden går från Livgardet, längs Kungsträdgården och vidare

”Tillsammans väger munderingen uppskattningsvis mellan tio och femton kilo.”

Chiles hårt kritiserade president Michelle Bachelet.

upp mot slottet. När bussen strax efter tio stannar på Högvaktsterassen är det bråttom. Drabanterna beger sig omgående till högvaktstflygeln för att lämna väskor och byta om. Nere i de gamla källarvalven hänger Karl XI ljusa uniformer, tillverkade av hjort- och älgskinn. Utanpå rocken placeras ett harnesk i plåt. Tillsammans väger munderingen uppskattningsvis mellan tio och femton kilo.

– **VÄRST ÄR HARNESKEN**, den är inte anpassad för en människokropp, säger Martina Thoms medan hon knäpper mässingsknapparna i rocken. När jag sträcker fram armarna stryps blodtillförseln, men det är bara att bita ihop.

Jacob Johansson håller med.

– Det hade verkligen varit ett lyft för arbetsmiljön om vi hade fått harneskar som var bättre skurna. Men det är kungens uniformer och jag har inte hört att det skulle vara några nya på gång.

Snabbt och effektivt jobbar man för att få alla detaljer rätt. De stenklädda källarväggarna ger en behaglig svalka, men så snart man börjar röra sig uppför trappan blir värmen påtaglig. Man samlas i dagrummet. Efter ett antal muggar vatten och en sista kontroll av uniformerna beger de sig ut. Solen strålar från en nästintill molnfri

himmel när truppen ställer upp på yttre borggården inför de församlade åskådarna. På löjtnant Bolins order inleds drabantmarschen mot västra valvet där drabanterna ska ta emot delegationen.

På inre borggården har Livgardets grenadjärkompani ställt upp och arméns musikkår spelar när kortegen med kungen och hans besökare anländer i häst och vagn. Bakom avspärningarna viftar åskådare med svenska och chilenska flaggor, men semesterande Andres Montera från Santiago är inte imponerad. Han driver en boskapsfarm hemma i Chile och han ser dagligen de ekonomiska bekymmer som befolkningen tampas med.

– **DET ÄR BLANDADE** känslor för mig att vara här idag, säger han. Sverige är ett fantastiskt land och vädret underbart, men vi har stora svårigheter i Chile. Vi har ingen ekonomisk tillväxt och i söder är läget väldigt spånt, och så åker vår president runt i världen och påstår att Chile är ett bra land att investera i.

Han nickar mot droskan där en leende Michelle Bachelet är i färd att kliva ur.

– När hon blev vald för två år sedan hade hon 50 procent av rösterna, idag är det bara 25 procent som stödjer henne. Nästa val kommer hon att försvinna.

”Det är mäktigt att komma så nära alla kungligheter”

Jacob Johansson i högvaktsflygelns dagrum mellan två "gig".

Medan kungaparet och presidenten går runt och tar åskådarna i hand står drabanterna i trappan i västra valvet. Inte förrän delegationen har passerat är det dags för återmarsch till högvaktsflygeln. Medan övriga går in i dagrummet och sjunker ner i chesterfieldsofforna stannar Johanna Wahrenberg och Frida Karlsson utanför porten i skuggan av en hög pelare.

– Det gick bra där inne, säger Frida Karlsson. En liten snubbling i trappan bara. Jag tror att han fastnade med sporren i ett trappsteg, men det var det nog ingen som såg det. Men nu rinner svetten överallt och man lär ha träningsvärk i benen på fredag.

– Ja, och i höfterna och skuldrorna, säger Johanna Wahrenberg. Vi har petat in strumpor på axlarna för att harnesken inte ska trycka så hårt på nyckelbenet, men det känns ändå.

BÅDA TVÅ TILLHÖR den del av drabantstyrkan som ska tjänstgöra under hela de två dygn som statsbesöket pågår. Fram till midnatt är man full styrka med en sista uppgift att stå vakt utanför Vita havet i östra delen av slottet under kvällens galamiddag. Därefter halveras styrkan. De tolv kvarvarande byter om till Karl XII uniform, även kallad pyjamasen (stor och bekväm) för att hålla vakt utanför presidentens svit fram till hon lämnar slottet. Tre avlösningar å fyra drabanter går i skift i tvåtimmarspass dygnet runt.

– Under vakt ska vi ha tjänstemin och får varken le eller prata

DRABANTHISTORIA

Drabantkåren sattes upp av Gustav Vasas år 1523 och har sedan dess varit kungens personliga livvakter. Under Karl XI och Karl XII utökades kåren till en skvadron om 200 ryttare och blev en självständig, stridande enhet. Endast högre officerare kunde bli aktuella för uppgiften och de utgjorde ett elitförband som ofta utmärkte sig på slagfälten. Sedan första halvan av 1800-talet har drabanterna en rent ceremoniell funktion i samband med kungliga högtider och statsbesök.

med gästerna, säger Frida Karlsson. Ibland är det lite svårt, som när kungen fyllde 70 och det kom fram gäster och ställde frågor och började skämta med en.

Johanna Wahrenberg nickar instämmande. Hon är glad över att ha fått möjligheten att göra drabanttjänst och är nöjd med de uppdrag hon haft.

– Det är något att berätta för barnbarnen om 50 år. Men det här är tredje gången jag haft förmån att genomföra drabanttjänst och det är ingenting jag känner att jag behöver göra igen.

Uppdraget där INGET FÅR GÅ FEL

Statsceremonier tillhör Försvarsmaktens mest publika uppdrag. Ytterst ansvarig för dessa är kommandantstabens chef, Richard Beck-Friis:

Text: Linda Sundgren **Foto:** Andreas Karlsson

– **DET ÄR SOM ATT** sätta upp en pjäs på Dramaten och svårast är att hålla alla tusen och en små detaljer i huvudet.

Överstelöjtnant Richard Beck-Friis ställer ifrån sig champagneglaset när vi kliver in på hans tjänsterum på andra våningen i högvaktsflygeln. Man har just avslutat firandet av en medaljering som skett tidigare under dagen.

– Medaljerna är som årsringar eller ett cv om man så vill, säger kommandantstabschefen och räknar på begäran upp ett stort antal utmärkelser som han tilldelats under de tio år han tjänstgjort på slottet. Jag brukar välja ut några stycken till varje ceremoni, man kan inte bära alla på en gång.

Vi går in i rummet intill och slår oss ner i en sittgrupp i rokokostil. På väggen ovanför soffan hänger en stor målning av ett fältslag och mitt emot sitter en spegel i en tung ram. Lokaler och uniformer utstrålar lyx och kunglig glans, men Rickard Beck-Friis poängterar att tjänsten innebär många, långa dagar och hårt arbete. Som idag.

– **NU ÄR VI GANSKA** utmattade, säger han och lutar sig tillbaka. Bara från Försvarsmakten var det 800 involverade och det var ovanligt mycket som inte gick som planerat, även om det säkert inte märktes utåt.

– Exempelvis hade polisen inte satt upp avspärningarna så som vi kommit överens om och civila blandades med oss på ett sätt de inte borde ha gjort. På inre borggården var södra valvet stängt vilket gjorde att kortegen hade problem att ta sig ut och delegationen kom inte upp i trappan i tid. Det var inte utan att jag fick springa runt en hel del.

Kommandantstabens huvudsakliga uppgift är att ansvara för högvakten. Därutöver tillkommer en rad uppdrag och ceremonier. De senaste sex åren har varit ovanligt intensiva med kungliga bröllop, dop, födelsedagsfiranden och begravningar.

– Men vi har förmodligen nått crescendo för den här gången. Nu kommer vi att planflyga ett tag för att sedan gå neråt. Antagligen dröjer det till kungens barnbarn vuxit upp och själva ska bilda familjer innan nästa stora uppgång, säger Beck-Friis.

MEN DET BETYDER INTE att kommandantstaben kommer att lida brist på arbetsuppgifter, säger han. Han går före in på sitt kontor ett par rum bort och sätter sig vid skrivbordet.

– Titta här, säger han och trycker fram en lista med mappar och börjar läsa högst. Danmarks försvarsminister, Botswanas försvarsminister, kungliga audienser, Finlands ÖB, nationaldagsfirandet och så vidare och så vidare. Vi har säkert 25 till 30 projekt bara i år.

Bakom ett statsbesök ligger månader av planering. Från de breda penseldragen ner till de minsta detaljerna.

– Vi ägnar oss åt väldigt publika tillställningar och det vi gör måste vi göra väldigt bra. Det går inte att slarva vid stridsskjutning och det gör det inte här heller och om något går fel är det jag som får skit för det, säger han och fortsätter.

– Vi är bara två stycken här och om jag inte tänkt på något är risken stor att ingen annan heller gjort det. Jag brukar inte ligga sömlös på grund av jobbet, men när det är som mest kan jag vakna lite tidigt och grubbla. Man måste tåla stress om man ska ha det här jobbet, men det är väldigt roligt och visst får man en kick när man har allting i sin hand och det går enligt plan.

TILL OCH FRÅN RIKTAS kritik mot att Försvarsmakten lägger tid och resurser på ceremoniella uppdrag, med tanke på de stora behov av materiel och övning som finns i organisationen idag. Men färre statsceremonier skulle inte ge mer pengar till annan försvarsverksamhet, säger Beck-Friis.

– Det finns de som tycker att vi slänger bort pengar, men vi kan inte välja vad vi vill använda de här pengarna till.

Richard Beck-Friis

Uppkäftig!

Eller engagerad...

Milso erbjuder Teknik-, Lednings- & IT-tjänster inom försvarsområdet. Våra uppdrag handlar om allt från Gripen, helikoptrar och telekrig till stridsfordon och materiel för markarenan.

Vi har plats för fler engagerade kollegor!

Är du en av dem?
– Hör av dig!

Milso AB | 08 - 672 07 80 | info@milso.se | www.milso.se

Skärmningsteknik

- Avlyssningssäkra mötesrum.
- RÖS, EMP, HPM-rum för datasäkerhet med kontorsmiljö.
- Skärmningsmaterial för egenmontage: Dörrar, fönster, absorber, ferriter, filter, packningar, skärmväv.
- Skärmade lådor/skåp för RÖS, EMP, HPM-skydd
- Nyckelfärdiga dämpade mätthallar.

HELSINGBORG
Box 13060, 250 13 Helsingborg
042-23 50 60

STOCKHOLM
Centralvägen 3, 171 68 Solna
0727-23 50 60

Varsågod, extra förmånlig ränta för dig

Som medlem i Officersförbundet kan du låna från 20 000 upp till 350 000 kronor till en rörlig ränta på 4,93 procent. Välj själv om du vill bli av med dyra smålån, åka på drömräsa eller renovera köket. Ingen säkerhet behövs och inga avgifter finns. Du kan när som helst lösa lånet utan extra kostnad.

Gör så här för att ansöka om medlemslån

- Ring 0771-MEDLEM (0771-633 536) om du vill ha ett lånebesked direkt.
- Logga in på Internetkontoret (om du redan är SEB-kund).
- Besök seb.se/medlemslan.
- Kom in på närmaste kontor – du får besked och hjälp medan du väntar.

Kom ihåg att berätta att du är medlem i Officersförbundet
Läs mer på seb.se/medlemslan

Aktuell medlemslåneränta är för närvarande 4,93 %. En sedvanlig kreditprövning görs alltid. Det får inte finnas några betalningsanmärkningar och lägsta årsinkomst är 190 000 kr. Om den rörliga årsräntan är 4,93 %, blir den effektiva räntan 5,04 % för ett annuitetslån på 100 000 kronor upplagt på 5 år, ingen uppläggningsavgift och betalning sker via autogiro. Det totala beloppet att betala, vid oförändrad ränta blir 113 035 kronor och din månadskostnad blir 1 884 kronor. Årsränta per 2015-04-10.

SEB

Analys:

FINNS DET NÅGON MAT OM DET BLIR KRIG?

Försörjningsberedskap är ett ord i tiden, för vad gör vi om kriget eller krisen kommer? Forskaren Camilla Eriksson vid Sveriges lantbruksuniversitet analyserar här ämnet och redogör för delar av sina forskningsresultat från studier av och intervjuer på moderna svenska gårdar.

UNDER KALLA KRIGET hade livsmedelsförsörjningen en given plats inom såväl beredskapsplaneringen som den svenska jordbrukspolitiken. En hög självförsörjningsgrad var en viktig målsättning för jordbrukspolitiken. Det fanns beredskapslager med spannmål, utsäde och drivmedel avsett att garantera Sveriges försörjning och produktion av livsmedel under kristid. Vid EU-inträdet 1995 hade kalla kriget upphört och självförsörjningsfrågan föll därför snabbt i glömska när den svenska jordbrukspolitiken ersattes med EU:s gemensamma jordbrukspolitik, och beredskapslagren avvecklades.

Lantbruksbranschen gick in i EU med gott mod – i decennier hade svenskt lantbruk producerat stora överskott. Ända sedan 1950-talet har det funnits statliga program för att minska spannmålsproduktionen i Sverige, genom att exempelvis uppmontra till beskogning av åkermark. LRF förutsåg en triumf för svenskt lantbruk eftersom de var övertygade om att den svenska miljöprofilen skulle tilltala europeiska konsumenter och lantbrukarna därmed skulle hitta nya marknader. Så blev inte fallet. Svensk produktion har tappat marknadsandelar varje år sedan inträdet i EU, alldeles särskilt på animalieprodukter.

I den nya försvarspolitiska inriktningen som beslutades förra året ingick att bevakningsansvariga myndigheter ska återuppta planeringen av totalförsvaret. Med det väcks frågan om livsmedelsberedskap till liv igen, initierat av försvarspolitiken. Vad den kommer att innehålla är dock ännu en öppen fråga. Mycket har hänt

inom jordbruket, jordbruksindustrin och livsmedelsindustrin sedan 1980-talet då frågan senast utreddes.

DE SENASTE DECENNIERNAS snabba strukturrationalisering av jordbruksindustrin har fört med sig att växtförädlingen i stort sett har flyttat till kontinenten. Det innebär att växtförädlingen inte längre görs med utgångspunkt i de skandinaviska unika förhållandena för växtodling; ingen annanstans i världen finns kombinationen tempererat klimat, midnattssol och jordarter skapade av inlandsisen. Samma utveckling har skett inom djuraveln där högproducerande raser som exempelvis Holstein inom mjölkbranschen helt dominerar – de är framtagna för att stå i ett anonymt stall varsohelst i världen.

Samtidigt har strukturrationaliseringen av lantbruket som pågått i åtminstone hundra femtio år fortsatt. Antalet gårdar har minskat med ungefär en tredjedel från knappt 100 000 vid EU-inträdet till drygt 65 000 företag idag. Tre fjärdedelar av de företagen är deltidsföretag. De största 10 procenten av gårdarna brukar hälften av all åkermark. Det innebär att en stor mängd av den mat som produceras i Sverige idag tas fram av ett fåtal större lantbruksföretag. De branscher där strukturrationaliseringen nått längst är kyckling-, ägg-, gris- och spannmålsproduktion.

Som resultat har vi idag ett jordbruk som inte uppnår självförsörjning, för första gången på kanske hundra år. Frågor om livsmedelsförsörjning får dock allt oftare utrymme i media. En rad ►

artiklar har uppmärksammat Sveriges låga livsmedelsberedskap de senaste åren. Ofta upprepas uppgiften att Sveriges självförsörjningsgrad är 50 procent och att hälften av det vi äter importerar. I själva verket slutade Jordbruksverket att beräkna den nationella självförsörjningsgraden i slutet av 1970-talet, beroende på att den är ett dåligt mått på livsmedelsberedskap. Uppgiften om att självförsörjningsgraden är 50 procent bygger på ett nyhetsbrev som kom från Jordbruksverket 2010 (Internationella perspektiv nr 18). Där framgick att de totala utgifterna för livsmedel i Sverige är drygt 240 miljarder, varav importerade livsmedel stod för 110 miljarder. Det beror delvis på att Sverige exporterar billigt spannmål och importerar dyra produkter som kött och förädlade produkter som ost. Det är alltså hälften av värdet av det vi äter som är importerat, inte hälften av maten i sig.

PROBLEMET MED ALLA försök att beräkna en nationell självförsörjningsgrad är att vi måste ifrågasätta hur relevant den fredstida produktionen är för att bedöma vilken försörjningsförmåga ett land har i en större krisituation eller i krig. För det första så konsumerar vi under fredstid en hel del importerade livsmedel som uppenbart inte är nödvändiga för att hålla en näringsmässigt korrekt sammansatt kost. För det andra så sker den fredstida produktionen i en globalt integrerad marknadsekonomi under helt andra förutsättningar och med andra drivkrafter än vad som skulle vara fallet under krig.

Flera av de produktionsmedel som är viktiga för jordbruket skulle inte finnas att få tag på i en avspärrningssituation. Råolja förs in och raffinerar idag i privatägda hamnar – vad händer med dem? Handels gödsel och bekämpningsmedel framställs överhuvudtaget inte i Sverige längre, inte heller några jordbruksmaskiner eller reservdelar till jordbruksmaskiner. Troligtvis finns inte heller förmåga att starta upp produktion i en avspärrningssituation, eftersom det ofta krävs råvaror som i sin tur inte framställs i Sverige – exempelvis ammoniak till handels gödsel eller mineraler till reservdelar – det blir en lång kedja av råvaror som måste utvärderas var för sig om de är möjliga att ta fram i Sverige. Ett alternativ som ligger närmare till hands och som är historiskt beprövat är lagerhållning. Inför andra världskriget lagrade exempelvis staten 350 000 ton brödsäd, ett års förbrukning av handels gödsel samt diverse nödvändigheter för lantbruket som smörjolja, tråd och bekämpningsmedel.

NÄR JAG INOM ramen för ett pågående forskningsprojekt frågat lantbrukare hur de skulle hantera en avspärrning blir svaren helt olika beroende på vad de producerar och hur de producerar idag. De flesta spannmålsbönder svarar att det är omöjligt att producera något överhuvudtaget om de inte får tag på diesel. Utan bekämpningsmedlet ökar dessutom behovet av diesel då ogräs måste harvas maskinellt istället för att sprutas bort. Sårbarheten för växtsjukdomar ökar vilket kan leda till lägre skördar, särskilt om lantbrukaren saknar kunskap om de alternativa metoder som redan idag används inom ekologisk odling. Utan handels gödsel

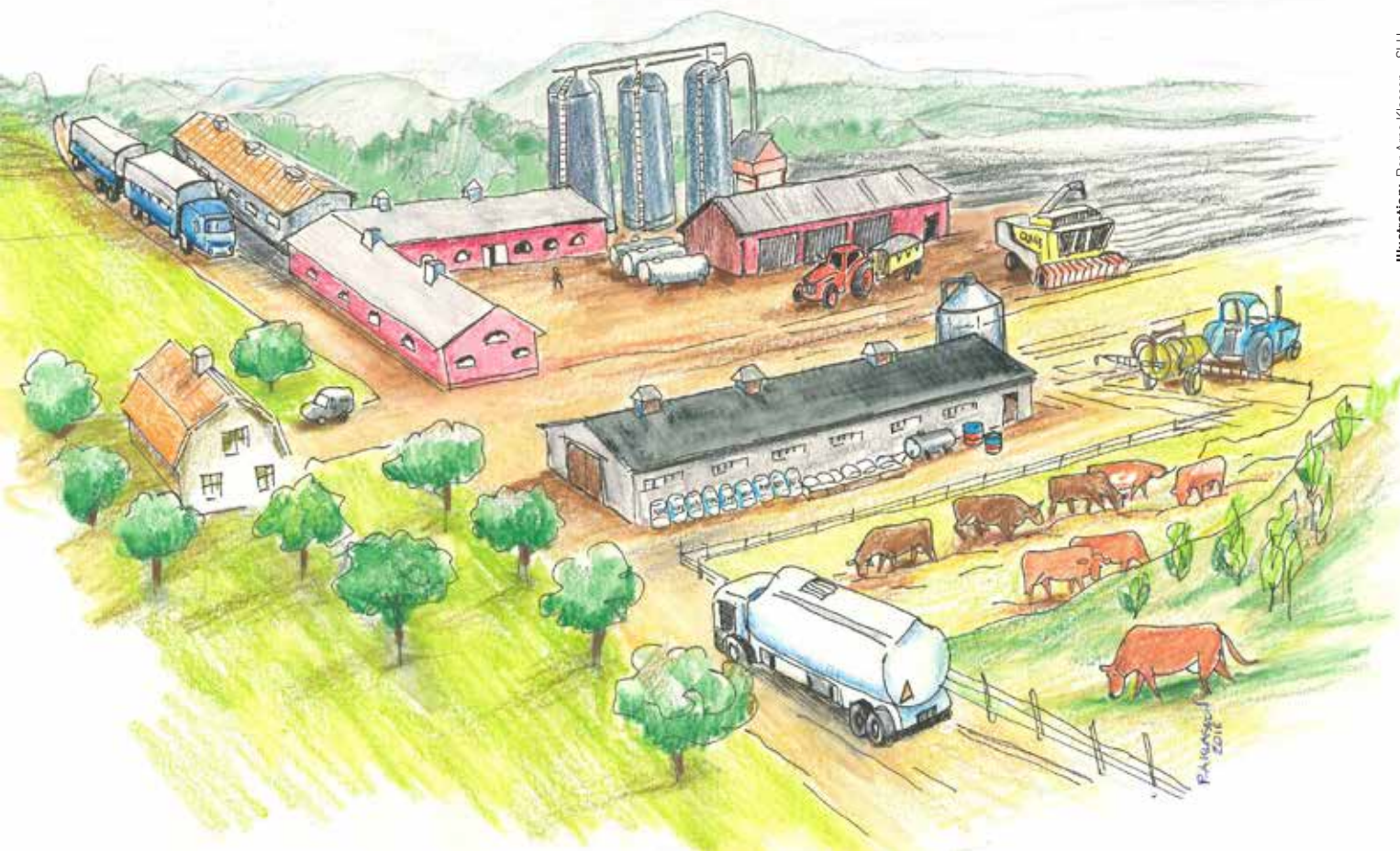
skulle skördarna snabbt gå ner om det inte finns något annat att få tag på – överskott från djurgårdar, slam från avloppsanläggningar, eller återcirkulation från städernas toaletter. Sådana lösningar finns inte idag utan skulle i så fall behöva anläggas. De flesta tänker inte ens på att de idag köper in utsäde som är framtaget utomlands – ska de själva ta fram utsäde så måste de ha förvarning i god tid – en odlingsäsong åtminstone. Det utsädet de får fram kommer i sin tur inte komma i närheten av de höga produktions-tal som det köpta utsädet har, bland annat på grund av att det kommer att finnas med ogräsfrön.

En kycklingbonde å andra sidan oroar sig i första hand för ventilationen i kycklingstallarna. Skulle den brytas kvävs kycklingarna efter en halvtimme en varm sommardag på grund av att halterna av ammoniak och koldioxid stiger snabbt. Att öppna portarna är inte ett alternativ eftersom tillräcklig mängd syre aldrig kan komma in den vägen ändå. Anläggningarna har därför dieseldrivna reservaggregat, men gårdarna lagrar inte alltid så stora mängder diesel att de skulle klara sig en längre tid. Vid en konventionell slaktkycklinggård går det åt 15 ton foder om dagen per stall – vilket ger två–tre lastbilstransporter i veckan. Ett stall innehåller 90 000 kycklingar, det är ganska vanligt att ha två stall per gård vilket ger en årsproduktion av 1,5 miljon kycklingar (de lever i drygt 30 dagar och det hinns med 8 omgångar per år). Stoppas foderleveranserna eller hämtas inte kycklingarna i tid blir situationen snabbt akut.

DET PRODUKTIONSMEDEL SOM enligt samtliga lantbrukare är svårast att vara utan är diesel. I ett scenario där dieseltillgången begränsas till hälften av dagens användning inom jordbruket har Jordbrukstekniska institutet, JTI i en rapport 2013 konstaterat att det skulle bli svårt i Sverige. Under andra världskriget begränsades som bekant oljeimporten, vilket då resulterade i en rekordsnabb etablering av utvinningsindustri i Kvarntorp där oljerik alunskiffer bröts och olja och bensin framställdes. Idag ställs hoppet snarare till biodiesel eller biogas – men det finns ingen uttalad ambition att vara självförsörjande på bränsle och ingen utredning har gjorts för att undersöka hur stora arealer skogs- och jordbruksmark som skulle behöva tas i anspråk för det.

Den mest avgörande punkten är trots alla sårbarheter inom produktionen frågan om lantbrukare kan organiseras, och om de är villiga att frivilligt ställa upp och producera för folkförsörjningen i krigstid. Till skillnad från under andra världskriget och under kalla kriget finns idag ingen organisation för detta. Då fanns jordbrukets blockorganisation, som syftade till att effektivt leda den krigstida produktionen. Idag är lantbrukare enbart privata företagare, som formellt inte har ansvar att producera något alls i krigstid. I en situation där var och en får försörja sig själv, vad kan vi odla då?

I GAMLA UTREDNINGAR om försörjning under kris och krig tycks det givna svaret vara – potatis. Till potatisens främsta kvalitéer som livsmedel hör att den är näringsrik, lättodlad och kan förvaras i ett

Olika lantbrukare har olika behov beroende på vad de odlar eller föder upp, men diesel är något alla behöver.

helt år, ända fram till nästa potatisskörd. Dessa egenskaper är överlägsna snart sagt alla andra livsmedel ur ett krisperspektiv – potatisen utgör därför huvudingrediens i den så kallade kriskosten, det vill säga vad vi enligt statliga utredningar bör äta i kristid. Liksom all beredningsplanering upphört vid kalla krigets slut så finns heller ingen uppdaterad kriskost. Den sattes samman för decennier sedan då det var vanligt att varje hushåll om inte odlade så åtminstone förvarade en årskonsumtion av potatis i matkällaren. Ingen vet hur många hushåll som idag har en årskonsumtion av något alls i matkällaren, men vi anar nog alla att de inte är så många.

Även ledet efter produktionen på gårdsnivå dras med stora sårbarheter för störningar. Livsmedelsindustrin såväl som dagligvaruhandeln har strukturrationaliserats så att det inom de flesta sektorer idag bara finns ett fåtal riktigt stora aktörer kvar som är långtifrån jämnt fördelade över landet. Om vi tar slaktkyckling som exempel så har marknadsledande Kronfågel bara ett slakteri kvar i hela landet med en kapacitet att slakta över 40 miljoner kycklingar per år. Den utvecklingen är typisk för livsmedelsindustrin i stort – antalet slakterier, mejerier och lager har minskat i antal medan de få kvarvarande har ökat sin volymkapacitet. Dagligvaruhandeln är beroende av dagliga transporter från sina stora centrallager. Att få till fungerande distribution från det fåtal stora aktörer som idag dominerar marknaden skulle vara en stor utmaning i krigstid.

DE STUDIER SOM NU påbörjats visar att om Sverige vill återskapa en krisberedskap för livsmedelsförsörjning måste livsmedelssystemet förändras i grunden. Integrationen på världsmarknaden har kostat mer än det smakat. Det är däremot lovande att flera av de åtgärder som skulle stärka krisberedskapen samtidigt skulle gynna miljön. Flera åtgärdsförslag som tagits fram av miljöorganisationen, som svar på andra problem, skulle gynna livsmedelsberedskapen: att skapa system för återcirkulation av näringsämnen som fosfor från städerna till jordbruket, att ersätta beroendet av fossila bränslen med biobaserade alternativ som vi kan producera själva samt att minska avståndet mellan konsument och producent i livsmedelskedjan genom att stimulera nya mindre aktörer, ökad självhushållsodling eller andelsjordbruk. Även om utvecklingen mot större enheter dominerar, är den inte allenarådande. Parallellt sker även en framväxt av småskaliga mejerier, slakterier och bagerier – trender som bör applåderas ur beredskapssynpunkt. Även om de i dagsläget inte utgör någon stor del av livsmedelsförsörjningen som helhet så bidrar de till att minska sårbarheten i livsmedelssystemet samtidigt som fler konsumenter får kunskap om hur mat kommer till från jord till bord – något som bör vara, men idag inte är, en självklarhet.

CAMILLA ERIKSSON

Forskare vid SLU som driver ett forskningsprojekt kallat "Kan vi producera mat i händelse av kris? Sårbarhet och resiliens på gårdsnivå i svenskt lantbruk".

HAR DU KOLL PÅ ARBETSRÄTTEN

Officersförbundet genomför varje år ett antal fackliga utbildningar där du som är medlem i förbundet kan lära dig mer om de lagar och regler som styr arbetsmarknaden.

ÄR DU RÄTT FÖRSÄKRAD?

Genom ditt medlemskap i Officersförbundet kan du teckna ett antal personförsäkringar. Vet du vilka försäkringar som du tecknat? Logga in på förbundets hemsida och kontrollera ditt försäkringskydd.

➤ ARBETSTIDSFÖRHANDLINGARNA OCH KAMPEN OM DE ETT HUNDRA MILJONERNA

Försvarsmakten vill sänka dina ersättningar!

I senaste numret av Försvarets forum förklarar Försvarsmakten sin syn på de pågående avtalsförhandlingarna. Grundtemat är att man vill försämrade villkoren för de anställda i Försvarsmakten.

Kokar man ner Försvarsmaktens budskap i senaste numret av Försvarets Forum (nr 2 2016) är det följande: Försvarsmakten har för lite pengar och inte tillräckligt med personal för att genomföra sin verksamhet. Därför ska alla anställda i Försvarsmakten jobba ännu mera. Försvarsmakten ska kunna anvisa boende vid tjänsteresa utan, eller med lägre, ersättning. Du ska få mindre pengar vid tjänsteresa. Slutligen ska sjömän ha mindre i ersättning.

Kort sagt: Grundläggande för Försvarsmaktens hållning är att man vill få ut mer arbetstid ur personalen och att man vill betala mindre. Men så skriver man inte. Det kallas istället effektiviseringar och anpassningar för att höja den operativa förmågan.

– Jag vill uppmana medlemmar som inte vill få sina ersättningar sänkta att mejla Anders Silwer, på anders.silwer@mil.se, och berätta hur du ser på dina ersättningar och hur du skulle reagera om de minskades. Håll dock en respektfull ton, minns att vi alla ska slåss tillsammans om det läget uppstår, säger Peter Löfvendahl, Officersförbundets förbundsdirektör.

Risk att spara mer på personalen
Officersförbundet vill också att Försvarsmaktens operativa förmåga

ökar. Det säkerhetspolitiska läget kräver det. Redan innan det nationella försvaret åter hamnade i fokus påpekade förbundet den bristande balansen mellan uppgifter och resurser, en obalans som förvärrats av omvärldsutvecklingen. Officersförbundet menar att rätt svar är att satsa på personalen och försvaret genom att tillföra tillräckligt med pengar för krävd verksamhet och bygga en organisation dimensionerad för verksamheten.

– Försvarsmaktens väg innebär en allvarlig säkerhetspolitisk risk. Sämre villkor leder till ökade avhopp. Det är inte avancerade stridsflygplan, ubåtar eller korvetter som försvarar Sverige. Det är personalen som opererar dem som försvarar Sverige. Utan personal har vi inget försvar, säger Peter Löfvendahl.

Det är inte kollektivavtalen som är hindret för Försvarsmaktens verksamhet. Problemet stavas brist på pengar och personal för att lösa uppgiften. Det är ett politiskt problem som Försvarsmakten vill försöka lösa genom att de anställda ska subventionera statens ovilja att betala för sitt försvar.

– Försvarsmakten ska öva på en hög nivå, men utan att ha pengarna eftersom politikerna inte gett tillräckligt. Nu ställs personalens ersättningar mot materielinköp, vilket

blir falsk matematik. Den sanna matematiken är enkel. Vill du köra en bil dubbelt så långt går det åt dubbelt så mycket bensin, säger Peter Löfvendahl.

Ta inte våra hundra miljoner

Försvarsmakten delar upp frågan om ersättningar till personalen och förmågan att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare. Försvarsmakten missar att man inte kan

fylla officersprogrammet, att soldater och sjömän inte stannar tillräckligt länge för att systemet ska bli kostnadseffektivt, att man inte lyckas rekrytera tillräckligt med tidvis tjänstgörande.

– Att minska ersättningarna med 100 miljoner kommer att sänka attraktionskraften och förmågan att behålla personalen. Det slår synnerligen allvarligt mot den operativa förmågan, säger Peter Löfvendahl.

OFFICERSFÖRBUNDET PÅ FACEBOOK

Officersförbundet finns på facebook. Där kan du bland annat få glimtar av förbundets dagliga verksamhet. Välkommen att säga vad du tycker om

Officersförbundet och Försvarsmakten och dela med dig av information du tror är intressant för andra medlemmar.

MEDLEMSSTATISTIK

Yrkesverksamma, 2/6 2016
Aktiva 13 627 (+75)
Hedersmedlem 1 (+-0)

Därför ber vi medlemmarna mejla Försvarsmakten och Officersförbundet

Vissa har frågat förbundet varför vi valt att be medlemmarna att mejla Försvarsmaktens produktionschef Anders Silwer efter hans uttalanden i Försvarets Forum 2-2016. Detta har vi valt att göra av flera skäl.

Det första är att Silwer i texten gör sig till uttolkare av vad personalen tycker. Underförstått kan det tolkas som att Officersförbundet i sina ställningstaganden inte representerar sina medlemmar.

Officersförbundet är förvissade om att vår bild av verkligheten är korrekt och vill därför att medlemmarna mejlar Silwer och ger sin bild av verkligheten.

Det andra är att väcka tankarna hos våra medlemmar, dig, kring delaktigheten i den fackliga kampen. Många tänker nog att facket tar striden för mig, vilket vi gör, men vi är också beroende av att medlemmarna faktiskt gör sina röster hörda. Det är din röst som har högst trovärdighet!

Filtrerad verklighet

När vi i olika forum talar med ledamöter i försvarsmaktsledningen och vissa andra högre chefer, ifrågasätts ofta vår bild av verkligheten. Det finns höga chefer i myndigheten som är ute på förbanden och verkligen försöker få en korrekt bild av verksamheten. Ofta får de, trots sin goda ambition, en helt annan uppfattning om medlemmarnas situation än förbundets

förtroendevalda på alla nivåer har. Fenomenet är sannolikt sprunget ur den hierarkiska kulturen i Försvarsmakten där vi är lärda att ta order/förluster och kämpa vidare med att lösa uppgiften. Det må vara funktionellt momentant i striden, men i den fredstida förvaltningen blir effekten att det negativa tenderar att sällas bort.

Vi har även uppmanat er att hålla en respektfull ton. Vi ska alla slås tillsammans när den dagen kommer.

Officersförbundets långsiktiga mål är att Försvarsmaktens ska ta till sig medlemmarnas syn och gentemot politikerna vara tydlig med att även när det kommer till personal är budgeten underfinansierad. Vi vill att myndigheten offentligen ska våga stå för att det påverkar försvaret negativt.

Även personal måste få kosta

Det är inte bara materiel som kostar. Officersförbundet och Försvars-

makten borde gå hand i hand i kampen för att få mer resurser även till personalen! Så är det inte idag, men så borde det bli. Vi borde vilja samma sak!

Så därför, mejla respektfullt, och hjälp oss att få Försvarsmakten att förstå hur du ser på din situation och att ersätningarna inte får sänkas, utan snarare borde höjas.

LARS FRESKER

Ordförande Officersförbundet.

➤ ARBETSTIDSFÖRHANDLINGARNA OCH KAMPEN OM DE ETT HUNDRA MILJONERNA

Officersförbundet svarar på påståe

Här svarar Officersförbundet på flera av Försvarsmaktens påståenden i Försvarets Forum nr 2 2016.

Officersförbundet anser att texten i Försvarets Forum utgår från ett antal felaktiga premisser.

- För det första är det vansinnigt att spara på den personal som är kärnan i verksamheten. Det är än mer felaktigt i ett läge då man har problem med att rekrytera och behålla personal.
- För det andra har Officersförbundet hela tiden varit villigt att omförhandla gällande avtal och gett mycket generösa bud till Försvarsmakten, även om vi inte accepterar att man plockar bort värden (tid och pengar) ur avtalen utan att personalen får något för det. Viljan att ta 100 miljoner från personalen är helt oacceptabel.
- För det tredje målas bilden upp av att Försvarsmakten är begränsad av sina kollektivavtal när sanningen är att Försvarsmaktens verksamhet möjliggörs av de nu gällande avtal som slutits med personalen. Försvarsmakten har sannolikt det mest flexibla avtalet på svensk arbetsmarknad idag.
- Slutligen: Det är inte bara Officersförbundet som har denna uppfattning. Samtliga fack inom försvaret står enade mot planerna att ta 100 miljoner från personalen.

På detta och nästa uppslag bemöts elva påståenden och uttalanden från Försvarets Forum nr 2, 2016:

Påstående 1: – FM om ledighetssaldon

”När året går mot sitt slut, avstannar Försvarsmaktens verksamhet när ledighetssaldon måste tömmas. Detta sker varje år vid markförbanden.”

Officersförbundets svar:

Att verksamhet genererar ledighet har varit ett faktum länge och är inget nytt. Det som är nytt är att för få är anställda i Försvarsmakten (FM) för att kunna lösa ut verksamheten. Vidare är det Försvarsmakten själv som styr hur mycket ledig tid som en anställd får spara i en komplementbank.

Utan kollektivavtal skulle övningsdygn inte kunna bedrivas, enligt svensk arbetstidslag. Övningar är planerad verksamhet. Arbetstid får som mest planeras 13 timmar i sträck per dygn, om inte kollektivavtal finns.

Under ett vanligt arbetsdygn är en normal svensk arbetstagarare på jobbet åtta timmar och är ledig

sexton. Varje ÖVNINGSDYGN är en soldat, sjöman eller yrkesofficer på jobbet 24 timmar i sträck.

För varje övningsdygn erhåller individen antingen 988 kronor per dygn och åtta timmars komplement, alternativt endast fyra timmars ledighet mot att ersättningen ökar med ytterligare 2,3 procent av grundlönen (I-lön).

Utan kollektivavtal om övningsdygn skulle arbetsgivaren betala, timme för timme, samt ändå vara skyldig att ge den anställda elva timmars vila per arbetat dygn efter avslutad tjänst.

Enligt gällande arbetstidslag ska en anställd ges 11 timmars vila per 24 timmars period, om inte ett kollektivavtal ger möjlighet att arbeta mer, men då måste ett extra skydd till.

Försvarsmakten har alltså, tack vare Officersförbundet och rådande kollektivavtal, en mycket förmånlig och flexibel position.

Påstående 2: – Silwer om ledighet efter övningsperioder

”Grundtanken med tidskompensationen är att medarbetaren ska ges möjlighet att vila efter övningen. I dag skjuts dock stora delar av ledighetsuttaget framåt i tiden.

– Av det kan man dra slutsatsen att kopplingen är relativt liten mellan behovet av vila och den kompensation som ges i ledighet, säger Anders Silwer.”

Officersförbundets svar:

Officersförbundets uppfattning är att personal ofta återgår i tjänst

efter övningar, innan man hunnit ta ut all ledighet, för att verksamheten kräver det. Det beror på att det finns för lite personal som kan lösa alla uppgifter och inte nödvändigtvis på att alla återhämtat sig fysiskt, psykiskt och socialt.

En av Försvarsmaktens huvudpoänger är att personalen ska vara mer tid på jobbet. Det kan Officersförbundet acceptera, till en viss gräns, under förutsättning att du som medlem och anställd erhåller pengar för

det. Att bara jobba mer utan att du får något för det, är inte aktuellt.

Sedan finns det en gräns. Du måste få tid till återhämtning fysiskt och psykiskt, samt – och detta är viktigt – socialt. Som anställd i Försvarsmakten är du ofta borta i långa perioder från familj och vänner och då måste man ha möjlighet att ta igen det. Det finns mycket forskning som stödjer detta. Vi kan inte tjänstgöra som om vi vore i krig redan i fredstid. För de som

ser mindre behov av ledighet finns redan idag möjligheten att få ut del av ledigheten i pengar.

Personalen på de enheter som i stor omfattning har drabbats av avtalets paragraf om insatsarbetstid uttrycker stor frustration med sin situation, vilket förbundet tar som intäkt för att Försvarsmaktens idé om att uteblivna ledigheter och låga ersättningar inte är realistiska.

ndena i Försvarets forum nr 2 1016

Påstående 3: – Om möjligheten att välja mellan ledighet eller pengar vid övningsdygn

”Vidare vill befäl generellt i högre grad ha mycket ledighet och mindre i pengar, soldater tvärtom.

– Även soldater jag känner personligen reagerar på ledigheterna. De vill ha befälen närvarande. Det viktigaste för dem är en bra verksamhet vid förbandet och att få utvecklas hela tiden.”

Officersförbundets svar:

Åsikten finns och har funnits länge. Det finns för övrigt även yrkesofficerare som uppfattar det som problematiskt att soldater/sjömän väljer olika ledighet.

Officersförbundet vill inledningsvis framhålla att: "... en bra verksamhet vid förbandet och att få utvecklas hela tiden..." är, utifrån förbundets uppfattning, viktigt för den absoluta majoriteten av förbundets medlemmar och Försvarsmaktens anställda, inte bara soldater och sjömän.

Det är välkänt att som ung och/eller utan familj tenderar du att välja pengar före ledighet. Du har inga andra åtaganden och tjänsten är mycket viktig för ditt självförverkligande. Har du dessutom en väldigt låg grundlön har du inte råd att göra det du vill om du inte tjänar in extra via tillägg. Med stigande ålder och ofta familjtenderar ledighet att öka i värde.

Officersförbundet vill även påpeka att vad Försvarsmakten glömmar är att om man inte låter officerarna eller GSS vara hemma med familjen och vänner efter lång frånvaro riskerar du att även officerarna eller soldaterna/sjömännen lämnar myndigheten i högre takt än nu.

I nuvarande arbetstidsavtal finns möjligheten att få ut del av ledigheten i pengar, vilket både vi och Försvarsmakten ville ha under förhandlingarna.

Påstående 4: – Om övningsperioder längre än elva dagar

”Konstruktionen för övningsdygnet har gjort att längden på övningar hålls tillbaka.

– Där har vi en utmaning framöver när vi går in i perioder med krigsförbandsövningar. Då behöver vi ha en lösning som stödjer övningar upp till två veckor och för vissa förband ytterligare en tid. Och detta utan att vi samlar på oss stora ledighetsvolymen som gör att vi i övrigt kan öva mindre.”

Officersförbundets svar:

Det finns inget hinder i dagens avtal för att öva mer än 11 dagar. Från dag 12 tillkommer ytterligare ett dygnsbelopp för att kompensera för utebliven veckovila. Kronersättning ges utifrån en trappa och ökar med övningsens längd. Dessutom

tillkommer en ytterligare viloperiod som måste tas ut i anslutning till övningsens avslutande.

Officersförbundet är öppet för att förhandla om ledigheterna, men är inte villigt att bara slopa ledigheten utan att erhålla ersättningar. Vidare måste både vi som part och även myndigheten vara medvetna om lagens krav på skydd för arbetstagare. Vi kan inte sluta avtal som vi bedömer strider mot rådande lag. Vi måste ge personalen möjlighet till både fysisk och psykisk återhämtning. Sist men inte minst är den sociala återhämtningen viktig, möjligheten att vara med familj och vänner, för att kunna behålla dem, trots långa perioder borta från hemmet. ▶

➤ ARBETSTIDSFÖRHANDLINGARNA OCH KAMPEN OM DE ETT HUNDRA MILJONERNA

Påstående 5 : – Om tjänsteresor och boendestandard

”Ett annat område som uppfattas som ologiskt, är att chefer inte kan anvisa boende vid tjänsteresor. Det skapar en osäkerhet vid planering, för enligt avtal kan anställda begära en viss boendestandard vid övernattnings oavsett vad som finns att tillgå på orten.

– Ta som exempel en grupp som åker till ett skjutfält där det finns dusch i korridoren. Om den enskilde inte accepterar det, trots kompensations i pengar, måste personen transporteras fram och tillbaka till närmaste hotell. Hela gruppen tappar övningsstid och kostnaden ökar med transporter och dyrare boende.

Det har hänt att chefer ställt in planerade lagutvecklingar av denna anledning, då chefen bedömt att syftet inte kan uppnås eller att det skulle bli för dyrt.

– Ett exempel jag tycker är talande är en övning med helikoptrar i Vidsel. Utländska besättningar övernattade på plats, medan våra egna medarbetare transporterades de femton kilometrarna till Hotell Storforsen.”

Officersförbundets svar:

FÖR DET FÖRSTA: Silwer blandar och ger: ”Det har hänt att chefer ställt in planerade lagutvecklingar av denna anledning, då chefen bedömt att syftet inte kan uppnås eller att det skulle bli för dyrt.”

Det kan ha förekommit att någon anställd hävdar sin rätt till logi-standard i enlighet med avtalet och valt att inte delta, men Officersförbundet undrar om detta kan ha varit det enda skälet. Officersförbundet tror på att ett gott ledarskap och medarbetarskap löser sådant.

Chefer har säkert valt att inte genomföra någon verksamhet utifrån en kostnadsaspekt, men då handlar det om att budgetera sin verksamhet utifrån vad som gäller. Någon har säkert ställt en flygning också

på grund av kostnaden. Saker kostar, även personal.

Officersförbundet vill nyansera diskussionen och påpeka att förbundet i vissa fall får samtal där chefer anvisat dåligt boende i onödan och försämrade möjligheterna till att lösa ålagd uppgift. Sedan finns det situationer där bra boende inte är möjligt, eller önskvärt utifrån vad som ska övas, men då finns det avtalsdelar som hanterar detta.

FÖR DET ANDRA: Om verksamheten bedrivs som övningsdygn eller utifrån ÖVA-avtalet finns inga krav på boendet utan arbetsgivaren får tillhandahålla det som finnes, vidare ska fri mat ges.

FÖR DET TREDJE: Officersförbundet uppfattar det märkligt att Silwer tar upp just detta område. I de pågående förhandlingarna är förbundet och FM relativt nära en lösning på frågan.

FÖR DET FJÄRDE: Staten har valt att behandla alla anställda i staten som tjänstemän. När Officersförbundet ibland efterfrågar särlösningar utifrån den militära verksamhetens behov och speciella karaktär (exempelvis lägre pensionsålder) erhålls negativa svar.

När staten beslutat att militär personal ska vara som övriga stats-tjänstemän kommer vissa sådana här saker med. Officersförbundet säljer inte bort något utan att få något tillbaka. Det tror vi inte att ni medlemmar skulle uppskatta. Vi tror att FM faktiskt gynnas av att vi inte accepterar försämringar av villkoren. Lön och ersättningar spelar en större roll, för att attrahera och behålla personalen, än vad FM tillåter sig att tro.

Påstående 6 : – Om Försvarsmaktens vilja att plocka bort 100 miljoner ur kollektivavtalen

”I en analys för ett par år sedan, i samband med ett regeringsbeslut om att sänka personalkostnaderna, identifierades möjligheten att omfördela pengar i storleksordningen 100 miljoner kronor från delar av avtalen till verksamhet som ger effekt.

Officersförbundets svar:

Att plocka 100 miljoner från avtalen till ”verksamhet som ger effekt” är helt fel tänkt. Avtalen ger effekt. De möjliggör för Försvarsmakten att bedriva sin verksamhet och behålla sin personal.

Att omförhandla olika delar av avtalen och flytta pengar mellan olika delar i avtalen är en annan sak. Det är det som en förhandling går ut på. Officersförbundets medlemmar brinner för verksamheten och vill också att avtalen ska

ge så god operativ effekt som möjligt.

Däremot måste ersättningar och villkor uppfattas som rimliga utifrån den tid- och extra uppoffring som olika tjänstgöringsformer kräver. Det måste finnas en röd tråd.

Personalen ska inte, i högre grad än vad som redan sker idag utifrån de anställdas lojalitet med uppgiften, subventionera en underfinansierad försvarsmakt.

De hundra miljonerna är en rest av det så kallade Regeringsbeslut 5 där Försvarsmakten gavs i uppgift att spara 500 miljoner på personalen. Det beslutet är upphävt av regeringen i regeringsbeslut 7 förra året. Detta sparande på personalen om 100 miljoner är Försvarsmaktens egna påhitt, trots att politiker-na dragit tillbaks uppgiften.

Påstående 7 : – Om förrättningsstillägg, fri mat och ÖVA

– Det handlar om villkor och ersättningar som spelat ut sin roll, säger Anders Silwer.

Han förklarar att det är ineffektivt för Försvarsmakten att betala ut lönetillägg vid tjänsteresor utöver det skattefria traktamente som ska täcka merkostnader vid resan, liksom att det är otidsenligt att betala en ersättning till medarbetare när de äter gratis mat.

Officersförbundets svar:

Dagens ersättningar vid tjänsteresor (förrättningsstillägg och skattefritt traktamente) är en effekt av ändrade skatteregler. Tidigare var hela kostnadsersättningen skattefria. Numera är en del skattefria och en del skattepliktiga. Det innebär att den ersättning som blir över efter

skatt är lägre än före skatteomläggningen. Staten har alltså redan kunnat tillgodoräkna sig en vinst på våra medlemmars bekostnad.

Det Silwer anspelar på i citatet rörande gratis mat är avtalet om ÖVA. ÖVA-avtalet är till för att kunna nyttjas vid förbandsövningarsamt när man prövar enheters krigsanvändbarhet. Det är även tillämpligt för personal som tjänstgör ombord på marinens fartyg.

ÖVA är inte otidsenligt utan det är ÖVA som är nyckeln till exempelvis rätten för FM att fritt kunna erbjuda boende. I samband med ÖVA får Försvarsmakten även ge de anställda fri mat under vissa förhållanden.

(**Fotnot:** ÖVA gäller även under övningsdygn.)

Påstående 8: – Om påverkan på sjömän vid avskaffade ersättningar

– Däremot ska fri mat naturligtvis erbjudas vid verksamhet som gör att medarbetaren inte själv kan ordna sin mat. Vi vet att exempelvis unga sjömän kan påverkas procentuellt mycket i sitt lönekuvert vid ändringar. Vi vill i så fall se hur vi kan minska den effekten. Men det är vårt ansvar att se till att vi får ut mesta möjliga operativa effekt med de skattepengar vi får, säger Anders Silwer.

Officersförbundets svar:

Schysst! Försvarsmakten förstår att sjömännen skulle påverkas mycket om man skulle avskaffa dagens tjänstgöringstillägg, men FM ska se till att minska den effekten.

Officersförbundet konstaterar: Mindre pengar är mindre pengar. Det enda sättet att mildra det är att inte sänka ersättningarna. Här försöker FM både äta kakan och ha den kvar.

Sjömän är generellt sett mer nöjda med sina villkor än soldater. En stor anledning till det är hur ersättningarna för de sjögående förbanden fungerar. Istället för att slå sönder den del som fungerar och skapa missnöje även här vore det bättre att bygga på det goda exemplet och se vad man skulle kunna göra för att erhålla liknande effekter hos övriga enheter i FM.

Påstående 9: – Om att ställa ökad operativ förmåga mot personalens ersättningar

– Omförda pengar tillsammans med andra pågående effektiviseringar, ger oss möjlighet att höja kvaliteten i övningar, köpa in personlig utrustning och rekrytera fler kollegor så vi bättre kan lösa våra uppgifter. Och leverera ökad operativ förmåga, säger han.”

Officersförbundets svar:

Eller med andra ord: Genom att du sänker dina ersättningar med 100 miljoner får Försvarsmakten mer

pengar över till att köpa utrustning till dig och anställa fler kollegor som också ska ha sämre villkor.

Officersförbundet menar att detta är ett helt vansinnigt sätt att resonera om man vill vara en attraktiv arbetsgivare. Än tokigare blir det när man har problem med att rekrytera och behålla personal.

Försvarsmakten vill försöka lösa sina ekonomiska problem genom att de anställda ska subventionera

statens ovilja att betala för sitt försvar. Det är fel väg att gå. Rätt väg att gå är att politikerna ska finansiera det anställda försvar som beställts. För att det ska ske måste Försvarsmakten lämna in ekonomiska underlag till politikerna som ger en riktig bild av de anställdas situation, inte lämna in underlag som föreslår besparingar på personalen.

Påstående 11: – Fortsatt diskussion med M Dahlbom/AgV kring uppsagda avtal

Monica Dahlbom refererar till samarbetsavtalet: om det finns anställningsvillkor som inte längre motsvarar verksamhetens krav måste de kunna förändras så det ekonomiska värdet kommer till bättre nytta.

– Bättre nytta, det skulle kunna vara att bedriva en mer effektiv militär verksamhet. Att man omfördelar pengarna från löner till materielinvesteringar. Men det kan också vara tvärtom. Arbetsgivaren har ansvar för att kunna rekrytera och behålla de medarbetare man behöver. Med andra ord, arbetsgivaren måste hela tiden pröva sina villkor i avtalen

Officersförbundets svar:

Det har hittills inte förekommit några diskussioner om att fördela pengar till personalens avtal eller löner från några andra delar av verksamheten.

Riksdagen har beslutat att vi ska ha ett anställt försvar. Då måste riksdagen ta ansvar för det och finansiera reformen.

Att Försvarsmakten inte tydligt påtalar gentemot politikerna att den militära personalen måste ha rimliga villkor utan behandlar personalen som en besparingspost är en skymf.

Grund och ingångslönera för gruppbefäl, soldater och sjömän,

samt nyutexaminerade yrkesofficerare är dessutom för låg, vilket gör att personalen är mycket beroende av sina verksamhetsberoende tillägg för att kunna få upp inkomsten till en rimligare nivå.

De rörliga ersättningarna är extremt effektiva för Försvarsmakten. Man betalar endast för verkligen genomförd verksamhet.

Officersförbundet är förhandlingsvilligt och har lagt ned mycket tid på att förhandla om det nu existerande arbetstidsavtalet och utarbetat konstruktiva underlag för FM att ta ställning till.

Påstående 10: – Monica Dahlbom, förhandlingschef på Arbetsgivarverket ger sin syn om vad som ska hända när FM, eller staten, säger upp olika kollektivavtal.

Hur är det då med de ekonomiska värden som finns i avtal, i tid och pengar? Ska medarbetarna få dem tillgodo i nya villkor?

– Frågan kommer ofta upp när vi förhandlar och det är naturligt. Facket kan alltid göra yrkanden, men det finns ingen grund för att det med automatik ska vara så. Man måste lite grann höja sig själv över frågorna och fundera på vad som ger bäst resultat. Det kan ibland innebära att vi minskar kostnader eller ändrar villkor. Annars kanske en verksamhet inte kan klara sitt uppdrag till slut.

Officersförbundets svar:

”Ibland måste man minska kostnader, annars kanske en verksamhet inte kan klara sitt uppdrag.”

Risken finns också, om man försämrar villkoren, att personalen slutar, eller att inte tillräckligt många söker sig till myndigheten, vilket också kommer att förhindra att man löser sitt uppdrag.

Många svar på medlemsundersökning

Officersförbundets medlemsundersökning är avslutad och företaget Ipsos håller på att sammanställa och analysera svaren. Svarsfrekvensen blev 60 procent av de tillfrågade vilket är bra idag.

– Jag vill tacka alla de 700 medlemmarna som svarat på undersökningen för att de bidragit till att ge oss underlag för en analys av förbundet och Försvarsmakten, säger Peter Löfvendahl.

Undersökningens resultat kommer att diskuteras på politikerveckan i Almedalen i sommar. En text kommer även i nästa nummer av Officerstidningen.

– Vår förhoppning är att kunna göra något offentligt utspel också utifrån resultatet, men om, vad och när, beror på vad ni medlemmar svarat, säger Peter Löfvendahl.

Foto: Jessica Gow – TT

Nu kan du få e-faktura från Officersförbundet

Betalar du idag med pappersfaktura? Anmäl dig till e-faktura! Då slipper du faktureringsavgiften och behöver inte knappa långa OCR-nummer.

Gå in på din internetbank och anmäl dig. Vill du ha mer information, se Officersförbundets hemsida.

Bestridda semesterlönegarantiskulder på upp till 6 000 kronor avskrivs!

Officersförbundet och Försvarsmakten har nu kommit överens i tvisten om semesterlönegarantin. En förlikning har ingåtts som innebär att bestridda skulder upp till och med 6 000 kronor avskrivs.

Har du en skuld över 6 000 kronor ska hälften av det överskjutande beloppet betalas tillbaka. Om du har en bestridd skuld över 6 000 har du också möjlighet att avvisa förlikningen och få individuell prövning av ditt ärende.

Brev på posten

Officersförbundet kommer nu att skicka ut ett brev till de cirka 150 medlemmar som har bestridit sin skuld och har en skuld överstigande 6 000 kronor. De som accepterar förlikningen ska ange det på den svarstalong som finns i brevet. Svarstalongen kan även skrivas ut på Officersförbundets hemsida.

Antingen skickar du den per post till kansliet, eller så scannar du in en underskriven talong och mejlar till:

kansliet@officersforbundet.se
Skriv gärna Svar om förlikning – semesterlönegaranti i ärenderaden.

För att Officersförbundet ska veta vilka ärenden som återstår är det viktigt att du tar ställning till förlikningslösningen senast den 13 juni.

– Det har varit en lång process med många möten mellan oss och Försvarsmakten som lett fram till denna lösning. Vår förhoppning är att utbetalningar av löner och ersättningar ska fungera bättre i framtiden, samt att lönespecifikationerna ska bli enklare att läsa, säger Peter Löfvendahl.

Individuell prövning möjlig

För de som inte accepterar förlikningen kommer Försvarsmakten

Foto: Mikael Svensson – TT

att begära tvist med Officersförbundet på hela skuldsumman och varje ärende kommer att förhandlas individuellt utifrån rådande praxis, se text nedan.

Även semesterlönegarantiskulder för de anställda som ej bestritt sin skuld, utan betalat dem, efter-

skänks i enlighet med förlikningen. Officersförbundet har endast koll på de skulder som bestritts av medlemmar. Försvarsmakten kommer att hantera de skulder som redan kvittats och kommer att informera om det.

Frågor och svar om semesterlönegarantin:

FRÅGA: Vem ska jag kontakta om inte nedanstående svar besvarar mina frågor?

SVAR: Ring Officersföreningen på ditt förband. De har sammanhållna listor på de som bestridit.

FRÅGA: Vad händer nu om jag har en skuld över 6 000 kronor?

SVAR: Officersförbundet har koll på de medlemmar som bestridit sin skuld. Vi kommer att gå ut till de cirka 150 medlemmar som har en bestridd skuld på över 6 000 kronor. De 150 kommer att få ett brev där de kommer att få ta ställning till om de accepterar förlikningen eller om de vill ha en individuell förhandling rörande sin skuld.

FRÅGA: Jag bestred aldrig min skuld, men ni skriver att jag ska få tillbaka i enlighet med förlikningen. Vad händer nu?

SVAR: Officersförbundet har inga uppgifter på de skulder som inte bestridits. Försvarsmakten kommer att informera berörda om hur och när de avser betala tillbaka obestridda skulder.

FRÅGA: Jag har slutat jobba i Försvarsmakten men var medlem i Officersförbundet när det skedde. Vad händer nu?

SVAR: Om du bestred och var med i Officersförbundet kommer du att få tillbaka dina pengar. Tillvägagångssätt för de som inte bestridit kan Försvarsmakten svara på. Ring HR-C för kontroll.

CLP
SYSTEM AB

Soldaten Elina Meyer berättade i Almedalen 2015 om sin vardag.

Möt Officersförbundet i Almedalen 2016

I år arrangerar Officersförbundet ett seminarium i Almedalen som en del i Forsvarspolitisk arena.

Dessutom har medlemmar på plats i Visby möjlighet att möta förbundets ordförande Lars Fresker och andra ur förbundet över en kopp kaffe.

Officersförbundet presenterar den senaste medlemsundersökningen, därefter kommer resultatet att diskuteras med Lars Fresker och Anders Silwer från Forsvarsmakten.

Förutom att arrangera ett eget seminarium deltar förbundet även på onsdagen 16:45 till 17:30 i ett seminarium arrangerat av Forsvars-

högskolan med rubriken Långsiktig och hållbar rekrytering och utbildning av framtiden officer – går det?

Fika med Fresker

Medlemmar i Officersförbundet som är på plats i Visby välkomnas att möta Lars Fresker och andra från förbundet, över en kaffe och diskutera förbundets ställningstaganden eller kolla sina medlemsuppgifter. Officersförbundet finns på plats direkt efter seminariet på tisdagen 30 juni från 13:45 till 14:00, samt på onsdagen 14:15 till 15:00.

För mer programpunkter från Forsvarspolitisk arena, se www.forsvarspolitiskarena.se

Den militära personalens vardag – Presentation av Officersförbundets medlemsundersökning

Ett nytt försvarsbeslut, fortsatt kamp med omställningen till ett yrkesförsvaret och fortsatt ökad risk för konflikt i närområdet. Hur påverkar det den militära personalen? Officersförbundets färskaste medlemsundersökning ger några av svaren.

Medverkande:

Lars Fresker, ordförande Officersförbundet;
Johanna Laurin-Gulled Ipsos
Anders Silwer, chef för Forsvarsmaktens produktionsstab,

Moderator: Anki Behrens

Arrangör: Officersförbundet

Tid: Tisdag 5 juli 13:00-13:45

Plats: Forsvarspolitisk arena,
S:t Hansgatan 11,

VAPENTILLBEHÖR

FORDONSTEKNIK

KRIMINALTEKNIK

At your service!

CLP System AB
Ritarslingan 5,
S-187 66 Täby

Telefon: 08 - 732 44 05
E-mail: info@clp.se
Internet: www.clp.se

Motreplik till Ydén: Utan sammanhållning samordnas ingenting

I Kings och Ydéns inlägg i OT nr 3, 2016, hävdas åter med emfas att en grupp/plutons förmåga till att samordna striden, främst är en funktion av professionalism. Detta är kanske en strid om påvens skägg, eller historien om vad som kom först, hönan eller ägget.

Först som sist vill jag trycka på att vi är helt eniga om att hög individuell kapacitet och samträning i en grupp är en faktor som skapar förmåga att under stor press och dödsångest ändå stå ut och lyckas samordna striden. Denna faktor är inte ny, då det alltid varit av stor vikt att var och en behärskar sina vapen och övriga medel i gruppen/plutonen. Men det finns många andra faktorer som är av avgörande betydelse, inte minst att den enskilde soldaten anser att det krig/mission som soldatens land sänt

onom/henne till är legitimt. Om inte kommer soldaten, oavsett anställningsform att ta så små risker som möjligt.

En grupp av människor där var och en besitter tillräcklig förmåga (professionella), som hamnar i en grupp, var och en med helt olika

sociala/kulturella förhållanden, kommer inte att lyckas samordna striden. De kommer med stor sannolikhet att snabbt upplösas och fly. Först måste det sociala kittet knådas och gemensamma strapatser upplevas, så att de verkligen känner varandra och vill vara en enhet.

Detta tar tid och ju mer olika de är desto längre tid tar det – i

exemplet ovan flera år. Om dessa människor kommer från samma samhälle och gått i samma skola som små, så finns redan grunden och en väl fungerande grupp skapas snabbt och kraften kan samlas till att lära in de individuella färdigheterna, de gemensamma färdigheterna och gruppens samordning med sin pluton, vilket tar cirka tio till tolv månader.

Social sammanhållning ej tillräcklig

En grupp med stark social sammanhållning, men med för låg – dålig utbildning, kommer sannolikt också att misslyckas, då de inte klarar av sina vapen med mera under stor press.

Färdighetsträning och social träning går hand i hand och är båda viktiga faktorer i att skapa effektiva grupper. Till detta kommer också många andra faktorer, som tidigare nämnt – legitimitet? berör det här kriget/missionen mig? slåss jag för mitt lands frihet? eller är det en mission Långtbortistan där jag ska vara i sex månader?

Ydén hävdar att King har belagt att det han kallar massarmé inte hade grupper/plutoner som kunde bedriva modern (cirka 100 år gammal) infanteristrid i grupp/pluton. Jag hävdar att King inte belagt detta; att anföra enstaka exempel på att förband i dessa massarméer

upplöstes eller inte lyckats samordna är inte att belägga. Exempel på att det King kallar för professionella (tillräckligt bra) som upplöstes eller inte lyckats samordna effektivt är lika lätt att hitta. Brittiska yrkessoldater hade lika bråttom till kusten som de franska massarmésoldaterna 1940. Då hade ändå de franska soldaterna två till tre års värnplikt bakom sig. King hänger upp sig i allt för hög grad på S.L. Marshalls studier från amerikansk trupp under andra världskriget – han ansåg sig kunna belägga att 75 procent av soldaterna inte deltog aktivt i striden – rätt eller fel, meningarna är delade i USA. Hur som, så är detta urval endast från ett land och ur förband som medvetet hade olika social/kulturell bakgrund och ett personalförsörjningssystem som mer söndrade än skapade sammanhållning (USA hade dåliga erfarenheter från första världskriget då ett förband ur samma by stupade mangrant, så försvann en hel årskull unga män från byn, som då lamslogs).

Samma grupp kan i en situation vara effektiv under hård press, då de kämpar för sitt lands frihet och överlevnad, för att i en annan situation undvika alla former av risker, då de anser att deras land inte har rätt att agera med våld i landet XXX. Dessutom innebär inte att vara yrkessoldat att utbildningen är relevant och effektiv, inte heller säger tre års värnplikt att den är bättre än tio månader. Att kratta gräsmattor och måla stenar vita blir det inga bättre soldater av.

Det hade varit intressant om King istället för att direkt bestämma att denna faktor om yrkeskunskande är ny och avgörande, hade undersökt hur viktig denne faktor är jämfört med alla andra faktorer som bidrar till gruppens stridsvilja och förmåga.

ARNE BAUDIN

Överstelöjtnant emeritus.

Connecting with Defence Technology

I våra uppdrag och projekttaganden åt kund hjälper vi till att omvandla visionerna till konkreta förslag. Vi är ett oberoende teknikkonsultbolag med projekt som spänner från övergripande och teoretiska analyser till detaljerade kravspecifikationer.

Välkommen till ÄF!
afconsult.com/defence

INNOVATION
BY EXPERIENCE

PREP-kurser hösten 2016

- Helgkurser i vacker miljö med professionella ledare -

Att boosta en parrelation kan kännas aktuellt vid många tillfällen i livet, men kanske extra mycket inför en utlandstjänstgöring. Passa på att få nya verktyg för förbättrad kommunikation och parkänsla. Kostnadsfritt för Försvarsmaktsanställda med partner, med undantag av kurslitteratur 600 kr. (Se kursdatum till höger.)

Vi 2-kurs - I denna kurs tar vi vara på de goda intentionerna från PREP och fokuserar på att ge paren förståelse för de effekter utlandstjänstgöring kan ha på relationen och vilka utmaningar man kan ställas inför. Kostnad: 600 kr för kurslitteraturen.

Anmälan till samtliga kurser sker via www.soldathem.org
För frågor kontakta: Victoria Lundgren, 070-571 12 92
victoria.lundgren@soldathem.org **Stödtelefon:** 070-570 99 91

Skövde..... 9-11 sept
Simrishamn 16-18 sept
Stockholm..... 23-25 sept
Skellefteå..... 14-16 okt
Halmstad..... 28-30 okt
Höör..... 18-20 nov
Linköping 11-13 nov

Vi 2-kurs

Skövde..... 15-16 okt

Kamratskap som varar

I utlandstjänst skapas unika band. Vi värnar om den **sammanhållning** som tagit form och stöttar dig som **veteran** genom en sund och trygg tillvaro. Kravlös, socialt och roligt. Precis som **kamratskap** bör vara.

Välkommen som medlem hos oss.
www.sverigesveteranforbund.se

Sveriges Veteränförbund
Fredsbaskrarna (SVF)

Slutreplik från Karl Ydén om The Combat Soldier

Jag tackar Arne Baudin för hans engagemang. Trots att debatten möjligen närmar sig gränsen där den inte längre intresserar några andra än debattörerna, kommer här några klagöranden.

Jag vill understryka att jag håller med Arne Baudin i flera avseenden. Han påpekar korrekt betydelsen av det militära uppdragets legitimitet för soldaters stridsmoral och sammanhållning. Lika rätt har Baudin om att kollektiv kompetens i skyttestrid inte uppstår automatiskt för att soldater anställs. Det kompetensmässigt relevanta är naturligtvis den faktiska verksamhetens inriktning resp kvalitet. Baudin antyder att S.L.A. Marshalls studier uppvisar svagheter, vilket är helt korrekt. Sannolikt är jag och Baudin något mer överens än det kan verka, men ordet professionell kan ha försvårat dialogen. Baudins beskriver "professionell" som en individ med tillräcklig förmåga, och han uppfattar att King påstår att en grupp professionella inte behöver samträning eller utveckla sin gruppsammanhållning. Varken jag eller Anthony King vill emellertid hävda det.

Vad King hävdar är:

ETT. Infanteriförband i strid är för sin överlevnad och framgång beroende av kollektivt handlande (till exempel bajonettanfall eller eldgivning).

TVÅ. Det moderna slagfältets ökade eldkraft (kulsprutan et cetera) framtvingade utspridning, vilket gjorde skyttestrid mycket mer komplex och svåröverskådlig för de inblandade. De nya stridsätten kräver större kollektiv kompetens respektive mer komplex koordina-

tion jämfört med det forna massanfall.

TRE. Utspridningen gav upphov till "Marshall-effekten", oförmåga/ovilja att avge eld, även om data förvisso bör behandlas med viss försiktighet vilket Anthony King gör i kapitlet "The Marshall Effect".

FYRA. Massarméernas skytteplutoner under andra världskriget lyckas, med några undantag, inte utveckla en tillräcklig kollektiv kompetens för att realisera den moderna stridstekniken. Två back up-mekanismer tänks kompensera för detta:

1. Social sammanhållning skall motverka "Marshalleffekten" – soldaten tänks övervinna sin handlingsförlamning för att inte svika sina kamrater.
2. Individuella, heroiska initiativ får kompensera för kollektivets passivitet (till exempel Ronald Spiers respektive Audie Murphy).

FEM. Nutida, specialiserade utbildnings-/träningmetoder med avseende på skyttestrid leder till en tydligt högre nivå vad gäller kollektiv kompetens ifråga om att åstadkomma koordinerad eldgivning. Gruppsammanhållning och förtroende utvecklas genom det gemensamma utförandet av kollektiva praktiker, både under träning och i skarpa genomföranden. I "Uppdrag Afghanistan" (Tillberg med flera, 2016) beskriver en svensk officer relationen till ANA: "...efterhand som vi genomförde operationer tillsammans så visste de att vi stod vi deras sida även när läget var som värst. Jag antar att det händer saker med människor när man delar upplevelsen av mer än trettio eldstrider tillsammans".

SEX. Acceptans till, och sammanhållning inom, professionella grupper utvecklas i större utsträckning baserat på kompetens än på uppgiftsrelevanta faktorer som till exempel etnicitet, kön eller sexuell läggning.

Med risk för att debatten nu överlevt omgivningens intresse hoppas jag avslutningsvis att den väckt någon läsares nyfikenhet på Anthony Kings *The Combat Soldier, Infantry Tactics and Cobesion in the Twen-*

tieth and Twenty-First Centuries. Boken är väl värd mödan och redan en given klassiker, kritikerhyllad och även starkt bidragande till att Anthony King förra året tilldelades Bengt Abrahamsson-priset av Centrum för Studier av Militär och Samhälle.

KARL YDÉN
*Ro/Kn, Fil.dr, ledamot KKrVA
Centrum för Studier av Militär
och Samhälle, Chalmers resp.
King's College London*

RÖS-skyddat säkerhetsskåp

för servrar i skalskyddsklass SS1/ EMP

Säkerhetsklass SS3492!

Säkerhetsskåpet har utvecklats av KAMIC tillsammans med Rosengrens på uppdrag av försvaret. Skåpet är en säkerhetsinvestering för att skydda viktig information på servrar m.m. från intrång. Välkommen att kontakta oss för mer information!

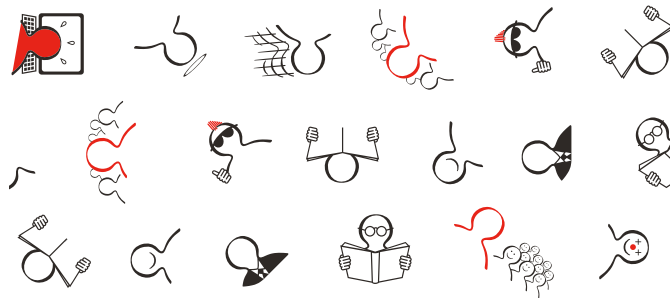

 ROSENGRENS

KAMIC INSTALLATION AB / EMC • 054 - 57 01 20 • www.kamicemc.se
GUNNEBO NORDIC AB / ROSENGRENS • 010- 209 51 36 • www.rosengrens.se

 A PART OF KAMIC COMPONENTS

Lika!

Eller olika...

Milso erbjuder Teknik-, Lednings- & IT-tjänster inom försvarsområdet. Våra uppdrag handlar om allt från Gripen, helikoptrar och telekrig till stridsfordon och materiel för markarenan.

Vi har plats för fler lika olika kollegor!

Är du en av dem?
– Hör av dig!

Milso
Man in the loop solutions

Milso AB | 08 - 672 07 80 | info@milso.se | www.milso.se

Aiabenergy

önskar alla kunder/nyttjare

GLAD SOMMAR & TREVLIG SEMESTER!

737 anställda protesterar i öppet brev mot FMs sparplaner: Utan personal stannar försvarsmakten

Vilken typ av anställd vill försvarsmakten ha, den militärt överintresserade personen eller person som speglar det svenska samhället? Ska anställd i försvarsmakten inte kunna kombinera sitt yrke med en familj?

Ja, den frågan ställer man sig när man läser artikeln Utan personal på plats stannar verksamheten i Försvarets forum nr 2 2016. I artikeln uttalar sig chefen för produktionsledningen (C PROD) general Anders Silwer angående de avtalsförhandlingar som nu sker mellan försvarsmakten och Officersförbundet.

Försvarsmaktens uppdrag är att öka den operativa förmågan i när-

tid, för att lösa detta så föreslår Anders Silwer följande lösningar:

- Försvarsmakten måste få moder-nare, mer ändamålsenliga avtal.
- Större tillgång till våra med-arbetare är den enskilt viktigaste frågan i samband med avtals-förhandlingarna.

Två av de områden Anders Silwer pekar på är:

- Kompensationsledighet vid övningsdygn.
- Obalans mellan insattdygn och övningsdygn.

Försvarsmaktens avtal får anses vara ytterst flexibla och moderna och ger både arbetsgivaren och arbetstagaren goda möjligheter att anpassa tjänstgöringstiden på ett

sådant sätt att det passar båda parter. Avtalets konstruktion är sådant att rätt utnyttjat ger det stora möj-ligheter att utnyttja personalen på sätt som normalt ej är tillåtet enligt svensk arbetstidslag. Till exempel så gäller inte lagstadgad dygns- eller veckovila i samband med övningsdygn, i princip är den anställda på arbetsplatsen 24 timmar i sträck. För detta erhåller arbetsta-garen en ekonomisk ersättning och en kompensationsledighet. Dock så skall möjligheterna i avtalat utnytt-jas på rätt sätt, rovdrift på persona-len i form av långa övningar utan vila gagnar ingen. Istället åsido-sätts säkerheten, både för övnings-deltagarna och allmänheten vid de tillfällen försvaret övar på allmän mark.

Vill minska komledighet

Kompensationsledigheten är något Anders Silwer vill minska. Han an-ser att det är ett problem att denna ledighet hela tiden skjuts framåt i tiden. "Av det kan man dra slutsat-sen att kopplingen är relativt liten mellan behovet av vila och den kompensation som ges i ledighet," säger Anders Silwer. De anställdas behov av återhämtning efter ge-nomförd övning är odiskutabelt, dock är mängden uppgifter en anställd, främst officer ska lösa så stor och i vissa fall komplex att ledigheten helt enkelt inte går att ta ut i direkt anslutning till genom-förd övning.

Obalansen mellan insattdygn och övningsdygn är idag för stor, det är fakta. Denna obalans löses dock inte genom att minska ersät-ningar och kompensation i sam-band med övningsdygn, utan ge-nom att istället justera ersättningen och kompensationsledighet för insattdygn mot att vara likvärdig för den som ges i samband med övningsdygn.

Slutligen så anser Anders Silwer i ett brev till försvarsmaktens an-ställda (publicerat på försvarsmak-tens intranet den 29 april 2016) att ett av målen med avtalsförhand-lingarna är "att kunna köpa in mer personlig utrustning". Även Ar-betsgivarverkets förhandlingschef, Monica Dahlbom påpekar i För-svarets forum nr 2 2016 att anställ-ning villkor som inte längre mot-svarar verksamhetens krav måste kunna förändras så att det ekono-miska värdet kommer till bättre nytta, "Bättre nytta, det skulle kunna vara att bedriva mer effektiv militär verksamhet. Att omfördela pengar från löner till materielinves-teringar...". Menar Anders Silwer och Monica Dahlbom att vi skall bekosta vår egen utrustning genom att minska våra ersättningar?

Personalen är försvarsmaktens viktigaste resurs, och denna måste vi värna om. Det gör man inte ge-nom att försämma arbetsvillkoren såsom Anders Silwer och Monica Dahlbom antyder.

Behåll nuvarande avtal avseende ersättningar och kompensationsle-dighet i samband med övning och se istället till att anpassa ersät-ningen kompensationsledigheten i samband med insattdygn. Om nu föreslagna förändringar genomförs så är det i slutändan omöjligt att kombinera en anställning i för-svarsmakten med familj, och vilka ska då bedriva den nya, effektiva militära verksamheten med den nya, personliga utrustningen?

737 SOLDATER OCH OFFICERARE
GENOM MJ JOAKIM LÖÖF
Ledningsregementet

(Brevet skickades 22 maj till Försvars-makten, Försvarsdepartementet, flera mediareaktioner och Officersför-bundet.)

Örlogshotellet Stockholms city

Förmånspris för Officersförbundets medlemmar!

Centralt, lugnt läge. Nära med båt, T-bana, buss och spårvagn.

Som för försvarsmaktens och övriga anställda inom försvarsdepartementets verksamhetsområde inkl. medlemmar i hemvärnet, frivilliga försvarsorg. och militära kamratföreningar i SMKR, rekryter under utbildning till sjömän och soldater samt aspiranter och kadetter under utbildning till officer. Gäller även för veteran samt nära anhörig – make/maka & barn – till personal tjänstgörande i utlandsstyrkan.

För rumsbokning:

www.orlogshotellet.com
info@orlogshotellet.com
Tel. 08-611 01 13

Stiftelsen

Drottning Victorias Örlogshem

etabl. 1908

VÄLKOMNA ÄVEN INOM T.EX. STATENS RAMAVTAL

Vill du arbeta med IT- och informationssäkerhet i utvecklingens absoluta framkant?

Engvall Security AB utvecklar sin verksamhet inom flera olika branscher och är i stort behov av att välkomna fler kollegor! Vårt team består idag av seniora säkerhetskonsulter med spetskompetens inom allt från policys till penetrationstest. Om du har ett gediget kunnande och en omfattande erfarenhet från säkerhetsarbete i olika IT-system alternativt motsvarande kompetens och erfarenhet avseende informationssäkerhet så tveka inte att omgående kontakta vår VD Lennart Engvall. Rätt resurs erbjuds absolut marknadsledande förmåner samt en arbetsmiljö utöver det vanliga.

e-post: lennart.engvall@engsec.se

tel: 070-301 42 52

webb: www.engsec.se

Äntligen en annons som kan löna sig.

Bolån
RÄNTA FRÅN
1,29%

Du har unika förmåner som medlem i Officersförbundet!

Danske Bank och Officersförbundet har inlett ett långsiktigt samarbete som kommer att ge dig som medlem en hel del exklusiva förmåner.

Du kan t.ex. få:

- Egen personlig rådgivare
- Våra vardagstjänster kostnadsfritt första året
- Bolån från låga 1,29 %*

Vi har fler förmåner som väntar på dig och som vi samlat i Danske Förmånsprogram.

Gå in på danskebank.se/officersforbundet och upptäck dem idag. Vårt mål är att du når dina.

Läs mer om erbjudandet på danskebank.se/officersforbundet

Danske Bank

* 3 månader 1,29 %. Effektiv ränta 1,298 %. Ex 2 Mkr/50 år, totalt 2 647 405 kr

Utsedda till Årets Bank av Privata Affärer 2015

Silwer gräver efter guld i de anställdas redan tunna plånböcker.

Avgående arméchefen, Anders Brännström, uppmanar oss att föra fram våra åsikter och våga debattera mera i senaste numret av OT. Jag tar honom härmed på orden!

Det är med stor förvåning jag tagit del av Anders Silwers förklaringar till varför Försvarsmaktsledningen önskar omförhandla ingångna avtal rörande lönetillägg, arbetstid och resor.

Anders Silwer anger att nu gällande avtal är otidsenliga och att det övergripande motivet till de föreslagna förändringarna eller försämringarna, sett ur ett arbetstagarperspektiv, är att Försvarsmakten saknar pengar och måste försöka ragga stålar på alla möjliga sätt till inköp av personlig utrustning, ha råd att nyanställa, till övningsverksamheten och därmed leverera operativ förmåga.

Ett annat tungt motiv enligt Silwer är att FM önskar stärka tillgängligheten på sin personal över tid.

I allt detta skall tydligen soldaterna, men främst officerarna, om jag

tolkar Anders Silwer rätt, bidra till att så kan ske genom att lojalt avtala bort lönetillägg, förmåner och andra ingångna avtal i nuvarande form.

Vet inte vilken tid som Anders Silwer önskar att FM personal borde framleva i, men uttalandet pekar ju snarare mot tiden då vi bland de sista instanserna i samhället levde med alla avarter kring avsaknad av reglerad arbetstid.

Rimliga övningsdygn

Anders Silwer refererar i artikeln i Försvarets Forum till soldater som Silwer personligen känner, vilka påstods sakna sina officerare som, underförstått, var borta från förbandet på ledighet alldeles för ofta. Silwer menar i samma artikel att eftersom officerarna sällan tar ut sina ledigheter i anslutning till övningslut, tyder detta på att behovet av vila förmodligen inte är speciellt stort.

Märkligt uttalande minst sagt.

Det har möjligtvis inte föresvävat Silwer att det kan ha naturliga orsaker som vård och efterarbete eller att ledigheten försöker matchas mot

Foto: Måskot - TT

löner och lönetillägg som tydligen uppfattas som alldeles för höga av FM-ledningen?

Bidrar inte till ökad attraktion

Överhuvudtaget har jag mycket svårt att förstå hur de föreslagna förändringarna skulle kunna bidra till att höja statusen och attraktionen för Försvarsmakten som arbetsgivare. Med tanke på de personalför-sörjningsproblem FM brottas med redan idag, inbegripet bristen på sökande till officersprogrammen, kan man undra hur dessa tankar och idéer växt fram.

Jag uppmanar Försvarsmaktsledningen att snarast förpassa dessa förslag dit de hör hemma. I någon av papperstuggarna på Lidingövägen 24!!

Det föreslagna är inte endast omförhandlingar av gällande avtal, utan Försvarsmaktsledningen står i begrepp att omförhandla vår tillvaro och därmed våra livsbetingelser till det sämre.

JERKER ANDERSSON

Kn/P7

Hilleberg Tents.

Any mission. Any climate. Anywhere.

ATLAS

10.5 kg. • Rymmer upp till åtta personer plus utrustning. • Fullt utbyggbart med innertält, golv och absider som tillbehör samt möjlighet att koppla samman fler tält. • Idealiskt för olika användare på många större fältövningar.

KERON 4 GT

5.5 kg. • Rymmer fyra personer plus utrustning. • Tältet har två ingångar/absider, där den ena absiden är förlängd. • Optimalt förhållande mellan utrymme och vikt. • Idealiskt tält för mindre enheter under mobila insatser i olika situationer och klimat.

STAIKA

4.0 kg. • Rymmer två personer plus utrustning. • Helt fristående tält med två integrerade absider. • Det optimala skyddet för två personer oavsett terräng och förhållanden. • Fungerar utmärkt i stenig terräng och som OP.

Tälten ovan finns också i MIL-version med ljuddämpad yttertältsväv och svarta staglinor.

I 45 ÅR har Hilleberg tillverkat tält i yppersta kvalitet. Skapade och utvecklade i fjällnära norrlandsmiljö är Hillebergtälten en idealisk kombination av låg vikt, styrka och komfort. För mer information, kontakta Hilleberg: tentmaker@hilleberg.se eller +46 63 57 15 50

HILLEBERG
THE TENTMAKER

YOU ARE PROTECTED

Färist Mobile™ skyddar dig mot angrepp och avlyssning. Det är en krypterad smartphone baserad på svensk säkerhetsteknologi som är godkänd på nivån Restricted. Tala och messa krypterat, surfa nätet säkert, använd vitlistade androidappar. Anslut till interna resurser, lagra data krypterat. Och du kan fjärradera den. Säkert.

Besök www.tutus.se
Eller ring oss på 08-551 102 30

POSTTIDNING B

Avs: Officersförbundet, Box 5338, 102 47 STOCKHOLM

LAW ENFORCEMENT & MILITARY

SAFE4U
SECURITY OF SWEDEN

DISTINGUISHED BY INNOVATION